

1 srijeda, 12.07.2006.

2 [Otvorena sjednica]

3 [Optuženi je ušao u sudnicu]

4 ... Početak u 09.00h

5 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim. Međunarodni
6 krivični sud za bivšu Jugoslaviju zasjeda. Izvolite sjesti.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dobro jutro svima.

8 Gospodine Milovančević... Ne, izvinjavam se. Bavili smo se
9 administrativnim pitanjima.

10 G. WHITING: [simultani prijevod] Da, jesmo, časni Sude.

11 Prvo pitanje, časni Sude, je sljedeće: Još nismo dobili spisak
12 dokaznih predmeta koji će se koristiti sa prvim svjedokom. Izdat je nalog
13 Pretresnog vijeća da se to nama dostavi u ponedjeljak. Nismo to dobili u
14 ponedjeljak. Obećano je... Odbrana je obećala da ćemo to dobiti juče. Nismo to
15 dobili juče odmah na početku dana. Juče smo to pokrenuli u sudnici, i mislim
16 da su nam advokati Odbrane rekli da ne mogu da fiksiraju vrijeme, ali će to
17 biti što je brže moguće. Ja sam se nadao da će to biti do sada. Nadao sam se
18 da će biti juče, međutim, mi to još nismo dobili. Dakle, to je prvo pitanje.
19 I to je, naravno, hitno pitanje jer se odnosi na prvog svjedoka koji će,
20 mislim, početi da svjedoči danas.

21 Drugo pitanje je sljedeće: Mislim da je advokat Odbrane rekao da će
22 se raspitati u svom timu da bi saznao kada će biti obezbjeđeni prevodi
23 dokaznih predmeta.

24 Treće pitanje, ne znam da li je za njega potrebna rasprava, ali tiče
25 se dužine vremena koje će biti potrebno za svjedoka koji dolazi poslije
26 pauze, Momira Bulatovića. Prvobitno je Odbrana rekla da im je potrebno deset
27 sati, međutim, nekoliko dana nakon što smo dobili njegov rezime po Pravilu

28

29

30

1 65ter, oni su udvostručili vrijeme i rekli su da će trebati 10 sati samo za
2 glavno ispitivanje. Dakle, praktično su udvostručili vrijeme, pošto su
3 prvobitno rekli da je njihova procjena, prvobitna procjena, bila 10 sati za
4 glavno ispitivanje, unakrsno ispitivanje i pitanja sudija. I sada je to
5 praktično udvostručeno.

6 Naravno, mi se sada brinemo šta znače te procjene kada je riječ o
7 rezimeima po Pravilu 65ter. Ja shvatam, mi smo imali iste teškoće. Vrlo je
8 teško procijeniti koliko vremena će trebati za svjedoka. Nekad i mi dajemo
9 takve procjene koje su previše niske ili previše visoke, i ja shvatam da se
10 te promjene mogu desiti tokom nekoliko dana, ali sam ipak želio to da
11 pokrenem.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević, možemo li
13 početi sa dokaznim predmetima za današnjeg svjedoka?

14 G. MILOVANČEVIĆ: Preko današnjeg svedoka nećemo uvoditi bilo kakve
15 dokaze. On će biti saslušan. To je jedna stvar.

16 Druga stvar, što se tiče vremena za prevođenje ovih dokumenata, teško
17 je proceniti koliko vremena treba. To je... to je akutan problem koji mi
18 rešavamo u hodu i koji ide onim tempom kojim je moguće prevesti taj broj
19 strana. Dakle, mi to pitanje promptno rešavamo, časni Sude. I teško mi je da
20 Vam dam bilo kakvu drugu informaciju, a svesni smo obaveze da to mora da
21 bude prevedeno. I ja mislim da će se iz količine materijala koji se prevodi
22 pokazati da li smo mi to radili hitno ili ne.

23 I treća stvar, što se tiče gospodina Bulatovića i dužine njegovog
24
25
26
27
28
29
30

1 svedočenja, Odbrana će pažljivo razmotriti to pitanje i ukoliko bude došla
2 do zaključka da će biti vremena u toj nedelji za drugog svedoka, mi ćemo ga,
3 časni Sude, spremite i o tome... obezbediti, dakle, i o tome blagovremeno
4 obavestiti kolege iz Tužilaštva.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević, želim samo
6 da naglasim da Vaši odgovori nisu zadovoljavajući. Ne možete nas držati na
7 tankom lancu i govoriti da niste u stanju da procijenite koliko će trebati
8 vremena za prevod, da ćete Vi voditi računa o dužini vremena koje će biti
9 potrebno za svjedoka i ako bude bilo vremena, uvest ćete drugog svjedoka. Vi
10 morate da nam date realnu procjenu. Morate nam reći tačno koliko mislite da
11 će Vam trebati vremena za prevode, koliko mislite da će Vam trebati vremena
12 za glavno ispitivanje svjedoka u glavnoj sedmici i vremena za unakrsno
13 ispitivanje i pitanja svjedoka /kako je prevedeno/. Vi morate da nam date
14 procjene.

15 Ja znam da to nije lako, ali ne možete da kažete: "Vidjet ćemo šta će
16 se desiti. Mi ćemo voditi računa o vremenu koliko god možemo." To nije
17 dovoljno.

18 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, žao mi je što to tako izgleda, i nije mi
19 namera da Sudsko veće i tužioce držim na tankom lancu. Mi smo takođe na
20 tankom lancu. Mi, jednostavno, činimo što možemo. A kada ovako odgovaram,
21 samo sam u poziciji da ne dajem... da vodim računa o tome da ne dajem izjave
22 koje bi predstavljale direktnu pogrešnu procenu ili koje bi bile izjave bez
23 pokrića. Ja imam taj problem. Kada se obraćam Vama, ako mogu da kažem nešto
24 da će biti tada i tada, mene ta reč obavezuje najviše moguće. I ja se
25 suočavam samo sa tom problematikom i sa... s ovom situacijom. To je trenutno. I
26 molim da Sudsko veće to razume. Evo, samo je to razlog što mi ovako sada
27 odgovaramo na ovo pitanje, ništa drugo, časni Sude.

28
29
30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Kada je riječ o dužini vremena
2 koje je potrebno za svjedoka, pošto nam Vi ne dajete nikakve realne
3 procjene, Vijeće će Vas obavezati da se držite Vaše prvobitne procjene od 10
4 sati, i ne više od toga. A ta procjena od 10 sati je i dalje predmet naloga
5 Vijeća od 14. augusta po Pravilu 73ter, da Vas podsjetim na to. Tako da ta
6 Vaša procjena od 10 sati nije posljednja stvar u vezi sa ovim problemom, i
7 ona zavisi također od procjena na osnovu Pravila 73ter.

8 Nisam siguran šta mogu da Vam kažem u vezi sa drugom stvari, sa
9 prevodima, gospodine Whiting.

10 G. WHITING: [simultani prijevod] Časni Sude, pa vidjet ćemo kako će
11 se stvari odvijati. Očigledno, najvažnije je da dobijemo dokaze što je prije
12 moguće, i potruditi ćemo se da uradimo što god možemo s obzirom na okolnosti.
13 Ako budem mislio da je to na štetu našeg tima i našeg rada, ja ću pokrenuti
14 to pitanje pred Vijećem.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala lijepo. Time smo, onda,
16 obradili otvorena... pitanja koja su ostala otvorena.

17 Gospodine Milovančević, Vi možete nastaviti sa Vašom uvodnom riječi.

18 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.

19 Posljednja tema kojom se Odbrana juče bavila dotakla se navoda
20 optužnice koji se tiču navodnog delovanja optuženog u operaciji "Koridor" i
21 na teritoriji Bosne i Hercegovine - jugoslovenske Republike Bosne i
22 Hercegovine ili tadašnje Bosne i Hercegovine.

23 Odbrana će, preko svedoka koje će dovesti i preko pismenih dokaza,
24
25
26
27
28
29
30

1 pokazati da je navod optužnice o tome da je operacija "Koridor" bila u
2 funkciji stvaranja Velike Srbije i teritorijalnog povezivanja Republike
3 Srpske Krajine sa Srbijom, i navodni dokaz o udruženom zločinačkom
4 poduhvatu, da je takav navod optužnice potpuno neodrživ, jer će predočiti
5 Sudskom veću i dokumenta o tome da je 26. novembra 1992. godine zaključen
6 sporazum između Vojske Republike Srpske i predstavnika hrvatske armije
7 generala Tusa o tome da se hrvatska 112., 111. i 122. brigada - dakle, da se
8 aktivne brigade Hrvatske vojske, koje su se nalazile na teritoriji Bosne i
9 Hercegovine - povuku sa teritorija Bosne i Hercegovine. Dakle, Odbrana će
10 osporavati tezu tužioca da je "Koridor" bio u funkciji udruženog zločinačkog
11 poduhvata, i dokazivaće -

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Mogu li Vas prekinuti? Mogu li Vas
13 podsjetiti na ono što Vam je pomenuto juče, gospodine Milovančević. Nemojte
14 davati iskaz. Mi shvatamo da ćete Vi odbiti ono što se navodi u optužnici i
15 što se navodi za namjere koje su bile iza operacije "Koridor". Mi to
16 shvatamo, ali dozvolite da detalje daju svjedoci a ne Vi.

17 Ja sugerišem da pređete na sljedeću temu kojom želite da se bavite,
18 ukoliko ih ima, i zapamtite da Vaša uvodna riječ je samo jedna karta koja
19 treba da nas vodi a ne samo putovanje.

20 G. MILOVANČEVIĆ: Razumeo sam, časni Sude, s tim što Odbrana ceni da
21 ima interes da ukaže na osnovne pravce svog slučaja. Odbrana ovom fazom
22 počinje sopstveni slučaj i nalazi da je vrlo bitno da Veće shvati u kom..
23 kojim podacima Odbrana raspolaže, odnosno, koje će ključne tačke dokazivati
24 osporavajući tužiočevu tezu. Ali, u svakom slučaju, imamo u vidu ovo što ste
25 mi rekli. Hvala Vam, časni Sude.

26 Odbrana će pokazati, osporavajući ovu tezu o udruženom zločinačkom
27
28
29
30

1 poduhvatu, o delovanju na teritoriju Hrvatske i Bosne sa takvim ciljem o
2 kome govori tužilac, pismenim dokazima koji govore da je i u januaru 1993.
3 američki državni sekretar, bivši, Lawrence Eagleburger, jednostrano i
4 nekoordinirano... nekoordinirano proglašenje nezavisnosti u američkom Kongresu
5 predstavio kao razlog koji je doveo do građanskog rata. Dakle, Odbrana
6 ukazuje Veću i kolegi tužiocu da dokazi koji postoje, dokumenti koji
7 postoje, svedoci koji postoje govore o nečem sasvim drugom, za razliku od
8 tužiočeve teze.

9 Odbrana će osporavati navode optužnice o tome da je gospodin Martić
10 ilegalno, na načine koji su navedeni u optužnici, opremao, naoružavao,
11 podsticao, organizovao policijske i druge jedinice da bi navodno proterivao
12 hrvatsko stanovništvo. Odbrana će pokazati da je takva teza u potpunoj
13 suprotnosti sa činjenicama, koje su takođe javne, a koje postoje u
14 rezolucijama Saveta bezbednosti, npr. u Rezoluciji 802, kojom se osuđuje
15 Maslenička operacija Hrvatske vojske na zaštićenom području Ujedinjenih
16 nacija. Dakle, Odbrana će dokazivati da je delovanje svih snaga na
17 teritoriji Republike Srpske Krajine bilo upereno samo u jednom pravcu - na
18 odbranu od agresije hrvatskih oružanih snaga u situaciji kada to trupe
19 Ujedinjenih nacija nisu uspevale da spreče.

20 Odbrana će, preko svojih svedoka i pismenih dokaza, pokazati i da... i
21 dokazivati da je ponašanje učesnika u ovim događanjima na teritoriji
22 Hrvatske, pa i na teritoriji Bosne i Hercegovine, od strane... sa strane
23 Hrvatske i sa strane bosanskih muslimanskih vlasti bilo realizovano kroz
24 tehniku velike laži i velikih obmana kojima je obmanjivano svetsko javno
25 mnjenje i stvarana podloga za političke odluke, koje su često bile potpuno
26 suprotne onome što se stvarno dešavalo na terenu.

27 Odbrana će ukazati na dokument iz marta 1993., iz koga se vidi da
28
29
30

1 jedan od najiskusnijih američkih diplomata, gospodin Henry Kissinger,
2 ocenjuje da je međunarodna zajednica učinila veliku grešku priznajući
3 nezavisnost BiH, sa jednim ciljem - da pokaže da su navodi optužnice o
4 udruženom zločinačkom poduhvatu koji dovodi tamo do stradanja stanovništva
5 iz razloga koje, opet, kao cilj i svrhu zločinačkog poduhvata tužilac
6 navodi, potpuno suprotni stvarnom dešavanju, stvarnim razlozima i
7 okolnostima. Odbrana ovo čini sa jednom namerom, sa namerom da pokaže da je
8 nemoguće istrzati pojedinačna zbivanja, pojedinačna mesta, pojedinačne ljude
9 i pojedinačne lokacije, prikazati eventualna stradanja ljudi koja su u ratu
10 uvek moguća, pogotovu u građanskom ratu, a onda iz toga izvoditi tezu da,
11 ako se to dogodilo na jednom mestu ili na nekoliko lokacija, da je to dokaz
12 da postoji udruženi zločinački poduhvat. Odbrana će predočiti, u svom
13 slučaju, čitav niz dokumenata iz 1993. godine koji će pokazati odnos snaga
14 Republike Srpske prema muslimansk... hrvatskom stanovništvu, pokušavajući... i
15 Odbrana će tako pokušati da sruši tezu Tužilaštva da je cilj delovanja
16 srpskih snaga bio progon i uništenje Hrvata, jer je u tri ili četiri
17 navrata, ili čak i više navrata, Vojska Republike Srpske primila hiljade i
18 hiljade izbeglica hrvatske nacionalnosti i oružanih sastava hrvatskih iz
19 Bosne i Hercegovine, koji su bežali pred dejstvima muslimanskih snaga. O
20 tome postoje pismeni dokazi i iskazi svedoka, koje će Odbrana, u svome
21 slučaju, predočiti Sudskom veću. Takvo ponašanje direktno opovrgava tezu o
22 nekoj nameri da se jedna nacija zbriše sa lica zemlje, ili više nacija.
23 Stvari su izgledale potpuno suprotne.

24 Ovim dokumentima, koje ćemo predočiti Sudskom veću, pokazaćemo da je
25 na teritoriji Bosne i Hercegovine, uprkos činjenici da je zaključen čitav
26 niz međunarodnih sporazuma između hrvatske i muslimanske strane uz
27 posredovanje međunarodne zajednice, došlo do strahovitih oružanih sukoba
28 između muslimanske i hrvatske strane sa kojima srpska strana, Republika
29 Srpska, nije imala nikakve veze. I pokazaće da je na teritoriji Bosne i
30 Hercegovine u istom periodu vremena, na istom području, među istim

1 učesnicima - to su Srbi, Hrvati i Muslimani kao domaće lokalno stanovništvo
2 Bosne i Hercegovine - dolazilo u više navrata i tokom celog, gotovo, perioda
3 do žestokih oružanih sukoba u jednom građanskom ratu, koji je tamo
4 napravljen priznanjem Bosne i Hercegovine kao suverene države u trenutku
5 kada je trebalo rešavati jugoslavensku krizu na sveopštem nivou i čemu je
6 služio Vanceov plan.

7 Ovim će pokušati da opovrgne tezu Tužilaštva kako je to što se
8 dešavalo u Bosni posledica nekog plana da se hrvatsko, muslimansko i svo
9 nesrpsko stanovništvo progna. Kada se tri nacije i tri vere međusobno, uz
10 podršku međunarodne zajednice, uhvate za vratove i teško naoružaju i vode
11 građanski rat, onda - a tužilac o tome ima mnogo dokumenata koje je nama
12 dostavio - onda mi teško možemo razumeti ovu tezu o udruženom zločinačkom
13 poduhvatu koji sprovodi srpska strana.

14 Uostalom, činjenica da je tužilac podigao tri grupe optužnica: protiv
15 srpskih snaga u Bosni i Hercegovini, protiv hrvatskih snaga u Bosni i
16 Hercegovini, protiv muslimanskih snaga u Bosni i Hercegovini, za isti period
17 vremena, za istu teritoriju, između istih učesnika, da postoje takve
18 optužnice, ta činjenica pokazuje da je u Bosni i Hercegovini na delu
19 građanski rat, strašan građanski rat, i da je za svaku lokaciju potrebno
20 utvrđivati stvarne počiniocce, motive, nalogodavce i okolnosti. A tužilac to
21 ne čini, već iz jednog miljea građanskog rata istragne nekoliko mesta, i iz
22 tih stradanja na pojedinim mestima izvodi tezu o tome kako, navodno, postoji
23 neki udruženi zločinački poduhvat. Odbrana će ovim pokazati... da pokaže da je
24 to potpuna fikcija.

25 Odbrana će dokumentima i svedocima pokazati da je sve vreme ovih
26 dešavanja, na teritoriji i Hrvatske, i Krajine, i Bosne i Hercegovine na
27 licu mesta bilo prisutno više hiljada funkcionere... pripadnika Ujedinjenih
28 nacija; da su u sve ključne odluke o čitavom nizu dogovora o prekidu

29
30

1 neprijateljstava, o prekidu vatre, o zaključivanju međusobnih sporazuma o
2 odnosima i uređenju odnosa u Bosni i Hercegovini, da je u čitavom nizu tih
3 dokumenata i pregovora učestvovalo mnogo najviših funkcionera i Evropske
4 zajednice i Ujedinjenih nacija. I pokazaće da je mnogo takvih dogovora
5 izigrano radi ostvarivanja ratnih ciljeva onda kada je bilo moguće sve
6 rešiti dogovorom. Pokazaće čak i pogrešku ključnih međunarodnih faktora u
7 ostvarivanju tih ratnih ciljeva na teritoriji i Bosne i Hercegovine i
8 Hrvatske oružjem umesto dogovorima i sporazumima. Pokazaće da je srpska
9 strana u Republici Srpskoj Krajini, koja je po popisu iz 1991. imala 581.000
10 stanovnika srpske nacionalnosti, bila neuporedivo slabija, da je takva
11 situacija bila i u Bosni u odnosu na snage sa kojima se sukobljavala i da je
12 imala objektivni interes da se stvari reše dogovorom, ali da je svaki
13 dogovor izigran.

14 Već je i u tužiočevom slučaju pokazano da je Medačka operacija
15 usledila neposredno pre potpisivanja sporazuma na nosaču aviona "*The*
16 *Invincible*". Već su svedoci i Tužilaštvo govorili o tome da je cilj te
17 operacije bio dvostruk - prekinuti pregovore, izvršiti pritisak na
18 Ujedinjene nacije.

19 A gospodin Martić se optužuje za nekooperativnost. I dovode se čak
20 dok...dokazi, svedoci koji bi trebalo da pokažu kako je on hteo da izigra
21 Vanceov plan, kako nije bio kooperativan, kako je vodio svoj narod u
22 samoubistvo. Odbrana će pokazati dokumentima da je u februaru... početkom
23 februara 1994. godine, nakon izveštaja generalnog sekretara Ujedinjenih
24 nacija da se trupe hrvatske nalaze u susednoj državi Bosni i Hercegovini,
25 Hrvatska to zvanično i priznala.

26 Odbrana će ovim dokazima pokušati opet da ospori ovu osnovnu tezu
27
28
29
30

1 Tužilaštva - eto, u Bosni se dešava to što se dešava zato što Srbi sprovode
2 udruženi zločinački poduhvat, srpske snage, u koje spada i Jugoslovenska
3 narodna armija. Govorili smo o tome kako je ona tamo prošla.

4 Odbrana će pismenim dokazima i svedocima pokazati da stvari stoje
5 potpuno drugačije od onoga o čemu su čak govorili i neki tužiočevi svedoci,
6 kako je srpska strana i gospodin Martić na čelu, kao predsednik republike,
7 opstruirala sve dogovore. Današnji svedok koji... prvi koji se bude pojavio će
8 kao ministar spoljnih poslova Republike Srpske Krajine svedočiti o tome
9 kakvi su razgovori vođeni i šta se dešavalo, i na šta su sve Srbi iz Krajine
10 pristali da bi izbegli ono što im se na kraju i desilo i čega su bili svesni
11 i čega su se plašili. Odbrana će predočiti ponovo tekst Zagrebačkog
12 sporazuma o prekidu vatre i razdvajanju snaga od 29. marta 1994., koji je
13 zaključen u vreme kada je gospodin Martić bio predsednik Republike Srpske
14 Krajine. Odbrana će, preko svedoka i pismenih dokumenata, dokazati koji su
15 razgovori još vođeni 1994., šta je bilo sa ekonomskim sporazumom koji je
16 realizovan, opet uz njegovu, Martićevu, podršku i saglasnost.

17 Odbrana će pokazati da su navodi Tužilaštva u Planu Z-4, kao divnoj
18 ponudi koja je spašavala Srbe, potpuno suprotni stvarnom stanju stvari, da
19 se radilo o velikoj obmani u kojoj su učestvovali i neki predstavnici
20 međunarodne zajednice, sprovodeći hrvatske zahteve. Odbrana će, preko
21 svedoka koji će se danas pojaviti, pokazati da je Z-4, dve godine ranije, u
22 istom tekstu nuđen srpskoj strani od hrvatske strane, samo ga je u januaru
23 1995. gospodin Galbraith predstavio sada kao plan kontakt-grupe ili grupe
24 zemalja Z-4.

25 Odbrana će, preko dokumenata i Saveta bezbednosti, i svedoka,
26 pokazati da gospodin Martić nije odbio plan Z-4 zato što je siledžija i čovek

27
28
29
30

1 koji mrzi sopstveni narod i koji voli vlast i ne poštuje međunarodnu zajednicu. On
2 je takvim predstavljen. On je od strane svedoka Tužilaštva predstavljen kao
3 malouman čovek, maltene, kao ograničen čovek. Odbrana će pokazati stvarne razloge
4 zbog kojih je pregovaranje o planu Z-4 odloženo samo do trenutka dok međunarodna
5 zajednica ne obezbedi da Hrvatska prihvati produženje mandata UNPROFOR-a. To će
6 dokazati svedocima i pismenim dokazima.

7 Dakle, i svedoci Tužilaštva su učinili nespornim da se Republici Srpskoj
8 Krajini nudi plan Z-4 koji, navodno, rešava status Srba u Hrvatskoj u trenutku kad
9 je Hrvatska saopštila da UNPROFOR-a više na teritoriji Hrvatske neće biti. Dakle,
10 Hrvatska jednostrano u tom trenutku otkazuje mandat Ujedinjenim nacijama. I sve što
11 je gospodin Martić tražio jeste: "Molim vas obezbedite taj mandat. On nas, makar
12 formalno, pokriva. Makar smo formalno zaštićeni, jer smo tretirani kao zona pod
13 zaštitom Ujedinjenih nacija."

14 Odbrana će pismenim dokazima i svedocima pokazati da je u martu 1995., na
15 kraju, međunarodna zajednica uspela pritiskom da izdejstvuje od Hrvatske saglasnost
16 za produženje mandata UNPROFOR-a, ali da nikad posle toga taj plan Z-4 nije ponuđen
17 srpskoj strani, već da se sve završilo najpre agresijom "Bljesak", a onda agresijom
18 "Oluja".

19 Odbrana će pokazati da je sve svoje međunarodne obaveze preuzete i
20 prihvatanjem rezolucije Saveta bezbednosti o Vanceovom planu, i zaključivanjem
21 Zagrebačkog sporazuma, i čitavim... i obaveze koje je stekla iz čitavog niza pregovora
22 u okviru Konferencije o Jugoslaviji, Hrvatska prekršila. I Odbrana će dokazati da
23 je odbijanje sporazuma sa Srbima bilo samo u jednoj funkciji, samo u funkciji
24 realizacije plana HDZ-a da Hrvatska bude država hrvatskog naroda. Svaki sporazum je
25 trebalo izbeći da bi se pitanje rešilo vojnim putem. A o tome kako je rešeno vojnim
26 putem svedočili su i eksperti Tužilaštva, pukovnik Grujić, da je nakon "Bljeska" i
27 "Oluje" iz Hrvatske izbeglo 300.000 ljudi... između 250.000 i 300.000 ljudi.

1 Obrana će ukazati i na izveštaj Savetu bezbednosti koji je podneo
2 gospodin Boutros-Ghali maja 1993. godine, da je samo do marta 1993. iz
3 hrvatskih gradova van teritorije Krajine, van područja sukoba, proterana
4 251.000 ljudi. I Obrana će svojim dokazima potvrditi izveštaj gospodina
5 Grujića u delu u kome govori da je u Hrvatskoj 1995., nakon avgusta, ostalo
6 samo 50.000 Srba od 581.000, koliko ih je bilo na početku jugoslovenske
7 krize po zvaničnim podacima iz popisa.

8 I sve ovo Obrana čini da ukaže na stvarne razloge organizovanja
9 Srba.

10 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Izvinite, gospodine Milovančević.
11 Možda imamo problem sa prevodom. Kazali ste nam neke brojke o Srbima koji su
12 živjeli u Hrvatskoj na početku jugoslovenske krize, a to je 50.000. Da,
13 izvolite. Možete li to da razjasnite?

14 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude. Ja sam, dakle, ukazivao na
15 podatak... na dva podatka. Jedan se tiče popisa stanovništva iz 1991., po kome
16 je na teritoriji Hrvatske bila 581.000 Srba, i na drugi podatak, koji nam je
17 saopštavao ekspert Tužilaštva, da je nakon "Bljeska" i "Oluje" i svih
18 događanja na teritoriji Hrvatske ostalo otprilike 50.000 Srba, samo 50.000
19 Srba, da je kompletno srpsko stanovništvo proterano ovim operacijama sa
20 teritorija Hrvatske. Sabiranje cifara, broj Jugoslovena u popisu, nacionalno
21 neopredeljenih, objasniće sve eventualne nedoumice, ali Obrana ukazuje na
22 suštinu podataka koji govore o jednoj sasvim drugoj situaciji na ovom
23 području od one kakvom je predstavlja tužilac.

24 Obrana će, preko svojih svedoka, pokazati da je odnos vlasti
25 Republike Srpske Krajine prema Vanceovom planu bio dobronameran,

26
27
28
29
30

1 kooperativan, da su Srbi ispunili sve svoje obaveze, da postoje dok...dokumenti
2 Ujedinjenih nacija da su teško oružje stavili pod dupli ključ Ujedinjenih
3 nacija, da je, u vreme prisustva Ujedinjenih nacija, sprovedeno pet
4 ofanziva, velikih pet ofanziva, a da su napadi sa hrvatske strane, manjeg
5 obima, na teritoriju pod zaštitom Ujedinjenih nacija bili svakodnevnii.
6 Iznećemo i podatak o broju tih napada na Srbe na teritoriji Republike Srpske
7 Krajine.

8 Odbrana će pokazati, svojim svedocima, da je navodna optužnica o tome
9 da je operacija "Bljesak" bila 1. maja potpuno netačna. Operacija "Bljesak"
10 jeste počela 1. maja, ali se završila sedam-osam dana kasnije. Tu činjenicu,
11 po našem dubokom uverenju, Tužilaštvo ne pominje jer želi na jedan veštački
12 način da razdvoji delovanje po ciljevima u Zagrebu... po Zagrebu od događanja u
13 zapadnoj Slavoniji.

14 Odbrana će svedocima, dokazima, dokumentima - dakle, pismenim
15 dokazima - pokazati da je... da su Ujedinjene nacije bile obavestene 1. maja o
16 predstojećoj ofanzivi, da je hrvatska oružana sila pozvala pripadnike
17 Ujedinjenih nacija da potraže bezbedne zaklone, i da je onda krenula u
18 masakr stanovništva zapadne Slavonije, da je taj masakr trajao danima.

19 Odbrana će, svedocima i drugim dokazima, pokazati da je ispaljivanje
20 artiljerijskih projektila iz sistema *Orkan* na Zagreb, na ciljevima u
21 Zagrebu, pokušaj legitimnog odvrćanja i zaustavljanja agresije. Ujedinjene
22 nacije priznaju pravo na odbranu svakome ko je napadnut i ugrožen. Ovde su,
23 u zapadnoj Slavoniji, bile napadnute ne samo srpske snage i srpsko
24 stanovništvo, bile su napadnute i Ujedinjene nacije. Dakle, zona pod
25 zaštitom Ujedinjenih nacija doslovno je zgažena od strane hrvatskih oružanih
26 sastava. I u tim okolnostima se dešava to delovanje po Zagrebu.

27
28
29
30

1 I Odbrana će pokazati da postoji čitav niz izveštaja, pisanih, funkcionera
2 Ujedinjenih nacija o stradanju stanovništva, da postoje dokumenti hrvatske
3 vojske o tome da 4. maja se deštuje masovnom artiljerijskom vatrom po
4 čitavom nizu sela, po civilnom stanovništvu, da je u toku masakr
5 stanovništva, i da Ujedinjene nacije ne preduzimaju ništa da to zaustave dok
6 teritorija zapadne Slavonije nije očišćena.

7 Odbrana će predočiti Veću i izjavu, dakle, pismeni dokument
8 izaslanika za ljudska prava Tadeusza Mazowieckog, koji je krajem maja 1995.
9 potvrdio da su snage Hrvatske vojske i policije ubijale civile srpske
10 nacionalnosti i gađale civilne objekte. I Odbrana će, saslušanjem svedoka i
11 pismenim dokazima, pokazati da to što se dešavalo u zapadnoj Slavoniji u
12 operaciji "Bljesak", što se dešavalo u toku "Oluje" 4. avgusta 1995. pa
13 nadalje, u narednih nekoliko meseci, kada je proglašeno svo stanovništvo
14 Republike Srpske Krajine i samo do početka novembra srušeno 22.000 objekata
15 u sektoru Jug. Dvadeset dve hiljade srpskih objekata je srušeno sa zemljom
16 sa jednim ciljem, da se onemogući bilo kada i bilo kakav povratak Srba.
17 Odbrana će pokazati da je to bio delo... delo sistematskog, organizovanog,
18 udruženog napora hrvatskog vojnog, državnog i političkog vrha, da Srbe
19 eliminiše sa teritorije na kojoj su živeli kao stanovnici Hrvatske i kao
20 narod u Hrvatskoj.

21 Odbrana će podneti i dokument iz koga se vidi kakav je odnos
22 hrvatskih vlasti prema tim zločinima. Pokazaće da predsednik Republike
23 Hrvatske, Franjo Tuđman, 4. juna 1995. godine, povodom Dana hrvatske
24 državnosti, odlikuje jednog od ubica porodice Zec u Zagrebu, dakle,
25
26
27
28
29
30

1 ugledne srpske porodice, u drugoj polovini devedeset... koja je po... ubijena
2 1991. godine tako što su došli... došla četvorica poznatih izvršilaca, odveli
3 majku i kći, ubili oca, odveli majku i kći, silovali ih i bacili na đubre.
4 Taj postupak danas nije završen sudskim epilogom, a gospodin Tuđman jednog
5 izvršioca, čije ćemo ime i prezime predočiti Veću, odlikuje visokim
6 hrvatskim ordenom 4. juna 1995., kao i hrvatskog teroristu Miru Barešića,
7 koji je ubio jugoslovenskog ambasadora davnih 1970-ih godina. To je odnos
8 hrvatskih vlasti prema Srbima.

9 Ukazivanjem na ove činjenice, Odbrana ne pokušava da svedoči, Odbrana
10 samo kaže... govori o materijalu kojim raspolaže i kojim će voditi svoj slučaj,
11 i po o... i kojim će dokazati da su teze Tužilaštva o navodnom neosnovanom
12 strahu Srba, iskonstruisanom strahu Srba, potpuno netačne, da je taj strah
13 bio opravdan, i da su svi srpski strahovi realizovani, nažalost.

14 Odbrana će, dokumentima, pokazati da postoji čitav niz odluka Saveta
15 bezbednosti iz juna meseca 1995. godine - dakle, nakon "Bljeska" - o
16 delovanju hrvatskih oružanih snaga na teritoriji Bosne i Hercegovine.
17 Pokazaće da Hrvatska nije poštovala takvo upozorenje, da je zauzimanjem
18 Glamoča i Grahova, koji se nalaze odmah iza Knina ali na teritoriji Bosne i
19 Hercegovine, pripremala završni udar na Knin i Krajinu, u operaciji "Oluja".

20 Odbrana će pokazati da nikakvi razlozi, o kojima je navodno bilo reči
21 po svedocima Tužilaštva, za operaciju "Oluja" - navodna dešavanja u
22 'bihaćkom džepu' - nisu tačne, jer je načelnik Glavnog stožera Hrvatske
23 vojske, general zbora Janko Bobetko, 26.06.1995. godine potpisao direktivu

1 za realizaciju operacije "Oluja" koja je počela 4. avgusta 1995.,
2 kao što je 5.12.1994., punih pet meseci pre "Bljeska", potpisao direktivu o
3 realizaciji operacije "Bljesak". I taj ćemo dokument predložiti Sudskom veću,
4 i pokazati da su izgovori koji se ovde iznose -

5 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Izvinite što prekidam. Da li
6 se radi o 5. decembru 2004. ili 2005. godine, pošto je u zapisniku 2004.?

7 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude. Omaška je verovatno moja. Ja sam
8 govorio o 1994., ne 2004. Dakle, "Bljesak" je bio 1. maja 1995., a ja
9 ukazujem na dokaze kojima raspolaže Odbrana, da je general Bobetko, hrvatski
10 general Bobetko, 5. decembra 1994. - 1994., ne 2004., hvala Vam na ovoj
11 napomeni - dao nalog da se sprovede ta operacija. I Odbrana će, takođe
12 dokumentima, pokazati da su, na osnovu ove direktive za operaciju "Bljesak",
13 hrvatske snage za napad na zapadnu Slavoniju tri meseca pre 1. maja bile na
14 polaznim položajima, čekajući samo momenat kada će da udare. A tužilac sve
15 to predstavlja kao tvrdoglavost Martića koji neće da saraduje sa Ujedinjenim
16 nacijama. A jedino čega se Martić bojao, kao predsednik Republike Srpske
17 Krajine, jeste da će se desiti ovo što se desilo, i to pokušavao da spreči
18 čineći maksimalno što je moglo da se učini, u skladu sa svim moralnim
19 normama.

20 Odbrana će dokumentima pokazati i da je gospodin Akashi lično sa
21 gospodinom Martićem, 30.07.1995. godine, postigao, u prisustvu generala
22 Bernarda Janviera, komandata UNPROFOR-a, sporazum kojim se potpuno reguliše
23 pitanje Bihaća i ponašanje srpske strane, iz čega će biti jasno da nikakav
24 Bihać, o čemu je govorio svedok Galbraith, nije razlog za ovu akciju, za
25 operaciju "Oluja", za konačno satiranje Krajine.

26

27

28

29

30

1 Obrana će pokazati dokumenta, dovesti svedoke, koji će pokazati da
2 je operacija "Oluja» počela u ranim jutarnjim časovima opštom artiljerijskom
3 vatrom, masovnom, po svim civilnim mestima na teritoriji Republike Srpske
4 Krajine, a da je dejstvo hrvatskih snaga, avijacijsku podršku pružao NATO iz
5 baze u Avianu i američka avijacija sa američkog nosača Theodore Roosevelt,
6 koja je za kratko vreme onesposobila sve releje za vezu i radarske sisteme
7 protivvazdušne odbrane Republike Srpske Krajine, što je direktno uticalo na
8 razvoj vojnih dejstava i mogućnost odbrane Republike Srpske Krajine, koja je
9 i tada bila zona pod zaštitom Ujedinjenih nacija.

10 Obrana će pokazati dokument, pismeni dokaz, da je gospodin Mate
11 Granić, koji je bio jedan od najviših funkcionera Republike Hrvatske, još 6.
12 avgusta 1995. objasnio da su SAD dale savet Hrvatskoj kako da izvrši masovni
13 napad na Srbe iz Krajine, i da su dobili prećutnu saglasnost. Videćemo da li
14 ovo što kaže gospodin Granić ima uzročno-posledične veze ili ima veze sa
15 svedočenjem ambasadora Galbraitha, da se dnevno i po više puta viđao sa
16 gospodinom Tuđmanom.

17 I kada posle "Oluje", 1995. godine, kompletno srpsko stanovništvo sa
18 teritorija Republike Srpske Krajine, pod zaštitom Ujedinjenih nacija, biva
19 proterano dejstvima hrvatskih oružanih sastava - govori se o 250.000 ljudi -
20 kada je i Milan Martić, kao predsednik Republike Srpske Krajine, izbeglica,
21 kada napušta teritoriju Republike Srpske Krajine da ne bi bio ubijen kao i
22 Srbi koji su bežali iz istog razloga, tužilac u svojoj optužnici navodi da
23 Martić i dalje nastavlja i kao izbeglica udruženi zločinački poduhvat i
24 sprovodi ga do kraja 1995. godine. U jednoj drugoj optužnici, protiv
25 Markača, Gotovine i Čermaka, i to će Obrana ukazati, tužilac optužuje
26 hrvatski državni vojni i politički vrh, da su od 4. avgusta, kada je

1 počela "Oluja" i kada su svi Srbi prognani iz Hrvatske, delovanje hrvatskih
2 oružanih snaga bilo i u novembru mesecu 1995., sistematskim, potpunim
3 razaranjem uslova za život Srba na tom prostoru. A tužilac, sa druge strane,
4 u ovom postupku optužuje Martića da je, eto, on i kao izbeglica sprovodio
5 udruženi zločinački poduhvat.

6 Odbrana će izneti i podatke pred Sudsko veće da je u toku operacije
7 "Bljesak" poginulo nekoliko... ubijeno nekoliko stotina Srba, a da su svi
8 proterani, da ih je na teritoriji zapadne Slavonije ostalo 800 od cifre od
9 nekih 15.000 ljudi.

10 Pokazaće podatke da je u operaciji "Oluja", 4. avgusta 1995.,
11 poginulo i nestalo 1.791 osoba srpske nacionalnosti, i to su podaci koji
12 danas nisu sporni - 1.791 osoba - a svo ostalo stanovništvo proterano, da je
13 među tih 1.791 osobom 996 civila, od toga 449 žena i jedanaestoro dece.

14 Odbrana će pokazati da je, nasuprot tužiočevoj tvrdnji da Martić
15 sprovodi udruženi zločinački poduhvat, eto, i u drugoj polovini 1995. kada
16 je već izbeglica, došlo do strašnih ratnih sukoba na teritoriju Bosne i
17 Hercegovine, u kojoj su na jednoj strani udružene hrvatsko-muslimanske
18 snage. Postoje dokumenti, svedoci, pismeni dokazi o tome da u tim borbama ne
19 učestvuju, dakle, Hrvati samo iz Bosne i Hercegovine nego regularne trupe
20 Republike Hrvatske na teritoriji druge države. I da tu njihovu vojnu
21 ofanzivu podržavaju NATO snage bombardovanjem koje je trajalo od kraja
22 avgusta do gotovo kraja septembra 1995. godine da bi se tim bombardovanjem
23
24
25
26
27
28
29
30

1 obezbedilo da muslimanska i hrvatska strana dobiju onu teritoriju u Bosni i
2 Hercegovini koju je srpska strana iz Bosne i Hercegovine pristala da im dâ
3 još u Cutileirovom planu početkom 1992. godine; pominjali smo Vam taj plan.
4 Obrana će pokazati da je neko želeo rat, a da delovanje gospodina Martića
5 sa svim tim - kao i delovanje jugoslovenskog državnog i političkog vrha -
6 nema nikakve veze.

7 I pokazaće da je preostalo srpsko stanovništvo, njegovi lokalni
8 predstavnici, u Erdutu zaključilo sporazum 12. novembra 1995. o mirnoj
9 reintegraciji u Hrvatsku. To je suština sporazuma bila. I pokazaće da je, uz
10 učešće srpske delegacije, koju je predvodio lider udruženog zločinačkog
11 poduhvata, po Tužilaštvu, gospodin Slobodan Milošević, u Dejtonu zaključen
12 čuveni Dejtonski sporazum 21. novembra 1995., kojim je rat u Bosni završen,
13 uspostavljen mir, i za koga je, 14.12.1995., predsednik SAD Bill Clinton
14 izjavio, dakle, za gospodina Slobodana Miloševića, da je odigrao ključnu
15 ulogu u Dejtonu. Tužilac tvrdi da je Martić sa njim, u to vreme, sprovodio
16 udruženi zločinački poduhvat sve do kraja 1995. godine.

17 Obrana će pokazati i dokumenta Ujedinjenih nacija, kada se u Palati
18 nacija u Ženevi saopštava da hrvatske snage - to se čini na samom kraju
19 1995., 28.12.1995. - ne poštuju rezoluciju Ujedinjenih nacija da obustave
20 vratu protiv Srba, no čine sve da onemoguće bilo kakav normalan život prema
21 srpskom stanovništvu, srpskom stanovništvu.

22 I Obrana se vraća na početak svoje uvodne reči. Pismenim dokazima
23 pokazaće da je gospodin Stjepan Mesić, koji je 1991., 1.7.1991., izabran za
24
25
26
27
28
29
30

1 predsednika Predsedništva Jugoslavije, kad se Hrvatska već bila... kad je
2 Hrvatska već bila proglasila otcepljenje, da je u intervjuu privatnoj
3 slovenačkoj televiziji MTB 7. novembra 1995. godine izašao, izjavio,
4 posvedočio - to je današnji predsednik Hrvatske - da je 1991. godine došao u
5 Beograd na najvišu saveznu funkciju, znači, za predsednika Jugoslavije, da
6 posredstvom tadašnje jugoslovenske diplomatije, a vodio je Lončar, Hrvat,
7 stupi u vezu sa najuticajnijim međunarodnim faktorima i uveri ih u
8 besmislenost opstanka Jugoslavije.

9 Odbrana će pismenim dokazima pokazati da gospodin Mesić doslovno kaže
10 da je ideju o razbijanju Jugoslavije želeo da prenese onima koji su imali
11 najjači uticaj na njenu sudbinu, Genscheru i Papi, i da su se Papa i
12 Genscher složili sa potpunim razbijanjem SFRJ.

13 Tužilac, preko konferencije koju je vodio Carrington, govori o
14 nekakvoj razgradnji države. To je nepravni termin i podvala koja ne postoji
15 u pravnom rečniku savremenog sveta. Mesić je objasnio da je, dakle, uz... da su
16 se Papa i Genscher složili sa potpunim razbijanjem SFRJ, a Odbrana će
17 pokazati i dokumenta, dakle, beleške američkog ambasadora pri Svetoj
18 Stolici, koji je pokazao... koji je izjavio i napisao i posvedočio da je Sveta
19 Stolica preduzela nečuvene korake na priznanju Hrvatske i Slovenije, da je
20 izvršila pritisak na čitav niz zemalja, i da je poseta predstavnika Svete
21 Stolice, polovinom 1991. godine, rezultirala zaključkom da su Srbi agresori.
22 To ukazuje na mnoge zaključke, na mnoge stvari.

23 Odbrana, dakle, hoće da ovim što je danas i juče navela pokaže da se
24 1990. i 1991. i 1992. godine radilo o jedinom subjektu međunarodnog prava,
25 suverenoj Jugoslaviji, da je ta zemlja razbijena oružanom secesijom i

1 pobunom, i da su stvari izgledale sasvim drukčije od ovoga što tvrdi
2 tužilac...

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Mogu li samo da Vas podsjetim
4 gospodine Milovančeviću, ni jučer ni danas nisu izvedeni nikakvi dokazi.
5 Samo imajte to na umu.

6 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala Vam, časni Sude.

7 Dakle, Odbrana će u svom slučaju koji predstoji izvođenjem dokaza
8 pokušati da dokaže ovu tezu. To je namera Odbrane. I Odbrana želi da pokaže
9 potpunu neodrživost tužiočeve teze o udruženom zločinačkom poduhvatu, a
10 rušenjem te teze ruši se optužnica, kompletna optužnica. Odbrana će, naravno...
11 Došao sam do kraja, časni Sude.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Shvatam, ali hoću da Vi shvatite
13 da uvodna riječ nema nikakvu dokaznu vrijednost. Dokazi se usvajaju
14 posredstvom svjedoka, a ne posredstvom advokata. To pokušavamo da kažemo
15 cijele nedelje, a Vi nećete dokazati svoju tezu tako što ustanete Vi kao
16 branilac i govorite. Ako hoćete da uzmete mjesto predviđeno za svjedoke,
17 onda dajte svečanu zakletvu, izadite i svjedočite. Ono što govorite protekla
18 dva dana, nisu dokazi.

19 G. MILOVANČEVIĆ: Naravno, časni Sude. I ovo nije faza... uvodna reč
20 nije faza postupka u kojoj se izvode dokazi. Ja samo dajem argumente
21 Odbrane, ukaz...ukazujem na argumente na kojima će Odbrana insistirati.
22 Ukazujem na pravac kojim će Odbrana ići da bi Veće moglo da oceni da li su
23 ponuđeni svedoci relevantni ili nisu i o čemu će svedočiti. I Odbrana u
24 uvodnoj reči bira koje će stvari apostrofirati. Mi smo cenili da je od
25 interesa, da je od pomoći Sudskom veću da shvati kuda to Odbrana ide. Dakle,
26 ja nisam svedočio, naravno.

27 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Shvatam Vas. Ja samo dajem
28 komentar na Vašu izjavu na stranici 21, gdje kažete: "Odbrana želi da pokaže
29 dokazima koji su pomenuti juče i danas..." Ja samo kažem da ono što ste Vi rekli nema
30

1 vrijednost dokaza...

2 G. MILOVANČEVIĆ: Jasno, časni Sude. Ja sam samo tom rečenicom -

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] ...sve dok to ne potvrdi svjedok koji će ovdje
4 svjedočiti.

5 G. MILOVANČEVIĆ: Upravo sam to hteo da kažem. Možda sam bio neprecizan u toj
6 rečenici, časni Sude. Dakle, ja sam želeo da kažem da će Odbrana dokazima koje bude
7 izvodila nastojati da dokaže ovu tezu. Ovo, naravno, nije dokaz, i žao mi je ako sam
8 tako shvaćen. Nisam želeo da tako budem shvaćen. Potpuno je druga stvar.

9 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević, mogu li ja dodati
10 jedno drugo pitanje u vezi s tim? Mislim da ne možete smatrati da je ono što nam Vi
11 pokazujete suština Vašeg predmeta, odnosno iznošenja Vaših dokaza, kako ste to rekli. I
12 ako nam ne kažete šta je u tome relevantno ili nije prilikom izvođenja dokaza, jer mi
13 ćemo tek onda biti u poziciji da mi odlučimo o relevantnosti toga. I mislim..

14 G. MILOVANČEVIĆ: Potpuno se slažem s Vama.

15 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] ...da je to neovisno od Vašeg mišljenja o tome
16 šta je relevantno ili nije.

17 G. MILOVANČEVIĆ: Potpuno se slažem sa Vama, časni Sude. Dakle, Odbrana je..

18 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Hvala Vam.

19 G. MILOVANČEVIĆ: ...i razumeo sam to što ste mi rekli. Dakle, Odbrana će nastojati
20 da izvođenjem dokaza pokaže da neke stvari stoje onako kako Odbrana misli, a Veće će,
21 naravno, odlučiti, ceneći sve dokaze, šta od toga jeste, a šta nije. Hvala Vam.

22 Na kraju Odbrana, da bi dobili u vremenu, neće u ovoj fazi postupka, u ovoj
23 uvodnoj reči, ukazivati do detalja kako će sve se baviti pojedinačnim navodima iz
24 optužnice, iz konkretnih tačaka i sa konkretnim datumima, sa konkretnim mestima, jer će
25 to biti predmet saslušanja svakog pojedinog svedoka i svakog pismenog dokaza kojeg ćemo
26 pokušati da, kroz saslušanje svedoka, uvedemo u ovaj postupak. To će tek uslediti.

27

28

29

30

1 Ovime bih ja završio svoje uvodno izlaganje, časni Sude, sa jednom
2 ponovljenom... ponovljenim stavom Odbrane, da Odbrana očekuje da će uspeti da
3 pokaže da je... da ponašanje gospodina Martića nema nikakve veze sa bilo kakvim
4 udruženim zločinačkim poduhvatom, da je taj poduhvat fikcija, da to tužilac
5 nije dokazao niti može dokazati, da se radi o nečem sasvim drugom, a to će
6 biti predmet i izvođenja dokaza i ocene Sudskog veća u daljem toku postupka.

7 Time sam uvodnu reč završio. Naš prvi svedok biće gospodin Slobodan
8 Jarčević. Ukoliko Sudsko veće je saglasno sa tim, možda bismo mogli da
9 napravimo pauzu sada, pa da onda pratimo taj raspored, ili da svedoka
10 dovodimo odmah? Možda da napravimo kratku pauzu posle ovoga? Odbrani bi to
11 godilo, ako je to izvodljivo.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Milovančević.
13 Pozovite svjedoka.

14 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Samo malo, gospodine
15 Milovančević.

16 [Suci vijećaju]

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim Vas, pozovite svjedoka,
18 gospodine Milovančević.

19 [Svjedok ulazi u sudnicu]

20 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, mi sada prvi put počinjemo sa
21 saslušanjem svedoka pa, koliko se sećam, trebalo bi da ga Sudsko veće na
22 početku upozori na obavezu koju kao svedok ima, ili mislite da ćete to
23 učiniti pošto uzmemo njegove lične podatke?

24 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine, molim Vas, dajte
25 svečanu izjavu.

26 SVJEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu, i
27 ništa osim istine.

28 SVJEDOK: SLOBODAN JARČEVIĆ

29

30

- 1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala lijepo. Možete sjesti.
- 2 SVJEDOK: Hvala.
- 3 Ispituje g. Milovančević:
- 4 P: Gospodine Jarčeviću, dobar dan.
- 5 O: Dobar dan.
- 6 P: Odbrana će sada početi Vaše glavno ispitivanje. Pre nego što počnemo sa
7 radom, imam jednu molbu za Vas. A, naime, s obzirom da obojica govorimo istim
8 jezikom i da se međusobno razumemo, molim Vas da između mojih pitanja i Vaših
9 odgovora pravimo pauzu kako bi prevodilačka služba mogla da uradi svoj posao.
- 10 O: Poštovaću to.
- 11 P: Ja ću se truditi takođe da se ovoga držim, i moliću Vas još jednu stvar,
12 da i kada ima potrebe da eventualno dođe do međusobnog prekida u razgovoru, da se
13 ne preklapamo kako bi stvari u transkriptu mogle biti jasne. Hvala Vam unapred.
- 14 O: Hvala.
- 15 P: Da li nam možete reći Vaše puno ime i prezime?
- 16 O: Slobodan Jarčević, rođen 1942. u selu Gornje Ravno, Bosna, u Drugom
17 svetskom ratu, i možda je ovo zanimljivo, jedno sam od retko preživelih beba iz
18 svog kraja. Hrvatska vojska je pobila dvesta sedamdesetoro dece...
- 19 P: Gospodine Jarčeviću...
- 20 O: ...iz četiri srpska sela -
- 21 P: Gospodine Jarčeviću, doći ćemo ako... i do tog pitanja. Oprostite, samo je
22 sada bitno da za potrebe zapisnika imamo Vaše lične podatke. Izvinite što sam Vas
23 prekinuo, molim Vas.
- 24 Dakle, da ponovimo, rođeni ste 2.02.1942. godine u selo Ravno...
- 25 O: Gornje Ravno.
- 26 P: ...Gornje Ravno, to je Opština Kupres u Bosni i Hercegovini. Je l' tako?
- 27 O: Tačno.
- 28
- 29
- 30

srijeda, 12. juli 2006.

Predmet br. IT-95-11-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 P: Šta ste po nacionalnosti i po veroispovesti, gospodine Jarčević?

2 O: Ja sam Srbin, pravoslavne vere.

3 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Samo trenutak, gospodine
4 Milovančević. Prije nego što nastavite, ja izgleda imam problema sa svojim
5 sistemom slušalica i zvukom, i prekida mi se glas u prevodu. To mi se
6 normalno ne dešava, tako da ne znam šta je. Hvala, gospodine Milovančević.
7 Samo malo strpljenja, molim Vas. Hvala.

8 Izgleda da je sada mnogo bolje.

9 G. MILOVANČEVIĆ: Da li je eventualno potrebno da ponovimo neko od
10 pitanja, časni sudija Nosworthy, ili možemo nastaviti dalje sa -

11 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Ne, ne, izvolite nastavite,
12 molim Vas.

13 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala Vam.

14 P: Da li nam možete reći koju ste školu završili i gde ste radili,
15 gospodine Jarčeviću?

16 O: Ja sam završio Srednju ekonomsku školu u Kikindi, Fakultet
17 političkih nauka u Beogradu, i radio sam u diplomatiji Jugoslavije od 1970.
18 do 2002. godine. Inače, još sam i član Udruženja pisaca Srbije. Ja pišem
19 članke i knjige o istoriji Balkana i političkoj situaciji naših naroda
20 između velikih sila.

21 P: Hvala. Rekli ste da ste radili u Saveznom sekretarijatu za spoljne
22 poslove, dakle, u Ministarstvu spoljnih poslova. Da li nam možete nabrojati
23 neke zemlje u kojima ste službovali u toku Vaše profesionalne karijere,
24 gospodine Jarčeviću?

25 O: Da. Službovao sam, duže ili kraće vreme, u Zambiji, zatim
26 Rumuniji, Kuvajtu, Grčkoj, Indiji, i poslednja moja služba bila je u
27 Belorusiji.

28 P: Hvala Vam.

29 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, mislim da bi sada bio trenutak za pauzu,
30

1 10.15h je.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Jeste, zaista. Hvala lijepo.

3 Napraviti ćemo kratko pauzu i nastaviti u 10.45h.

4 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.

5 ... Početak pauze u 10.15h

6 ... Sjednica nastavljena u 10.47h

7 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.

8 Izvolite sjesti.

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Izvolite, gospodine Milovančević.

10 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.

11 P: Gospodine Jarčeviću, nastavićemo sa glavnim ispitivanjem. Pre

12 pauze pomenuli ste nekoliko država u kojima ste u toku Vaše diplomatske

13 službe radili, i rekli ste da je poslednja bila Belorusija. Kada je to bilo?

14 I kada ste vi okončali Vaš posao u Belorusiji?

15 O: Iz Belorusije sam se vratio -

16 PREVODITELJICA: Mikrofon za svjedoka, molimo.

17 G. MILOVANČEVIĆ: Samo momenat da se... svedok uključi mikrofon.

18 P: Oprostite, ponoviću... ponoviću pitanje. Dakle, poslednja država u

19 kojoj ste kao diplomata Jugoslavije boravili bila je Belorusija. I kada ste

20 se iz nje vratili?

21 O: Vratio sam se iz Belorusije 2001. godine.

22 P: Da li sam Vas dobro razumeo, 2001. ili je to bilo nešto ranije?

23 O: Odlično ste čuli.

24 P: Kako dolazi do Vašeg angažmana na mesto ministra spoljnih poslova

25 Republike Srpske Krajine? Prvo, da li ste bili na tom mestu, i kako do toga

26 dolazi?

27 O: Da, bio sam ministar za inostrane poslove Republike Srpske Krajine

28 od oktobra 1992. godine do aprila 1994. godine.

29 P: Možete li nam objasniti gde ste se nalazili, u kom gradu, pre -

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molimo da svjedok ponovi godinu,
2 jer prevodilac nije čuo godinu.

3 SVJEDOK: Ja sam bio ministar za inostrane poslove Republike Srpske
4 Krajine od oktobra 1992. do aprila 1994. godine.

5 G. MILOVANČEVIĆ:

6 P: Da li ste... kada već govorimo o funkcijama koje ste obavljali, da
7 li ste nakon aprila 1994. godine imali još neku funkciju u Republici Srpskoj
8 Krajini?

9 O: Mene je, na mestu za poslove inostrane, zamenio gospodin Milan
10 Babić, odnosno doktor Milan Babić, a onda me je predsednik Republike Srpske
11 Krajine, gospodin Milan Martić, molio da ostanem u njegovom kabinetu i da mu
12 pomognem na poslovima spoljnim, tj. da održava njegov kabinet veze sa
13 diplomatskim korom u Beogradu, sa članicama Ujedinjenih nacija, sa
14 Ujedinjenim nacijama, Evropskom zajednicom i drugim međunarodnim
15 organizacijama. Ja sam to prihvatio i ostao sam na mestu savetnika za
16 spoljne poslove predsednika Martića do 26. februara 1996. godine.

17 P: Hvala Vam. S obzirom da ste pomenuli da ste od oktobra 1992.
18 godine bili na funkciji ministra spoljnih poslova Republike Srpske Krajine,
19 možete li nam reći gde ste bili neposredno pre izbora na tu funkciju, i kako
20 je došlo do tog izbora?

21 O: Hvala. Ako Veće želi, ja ću da objasnim uslove pod kojima sam
22 otišao u Republiku Srpsku Krajinu.

23 Znači, bio sam - te godine 1992. - zaposlen u Ministarstvu za
24 inostrane poslove ili Sekretarijatu za inostrane poslove Savezne Republike
25 Jugoslavije, kako se ono tada zvalo. U međuvremenu, došlo je do onih nemilih
26 događaja prema propagandnom planu protiv Srba u Jugoslaviji, i ja sam kao
27 čovek iz Bosne i Hercegovine, gde su Srbi strahovito stradali u Drugom svetskom
28
29
30

1 ratu, shvatio da prema Srbima dolazi ista ona opasnost koju smo imali i 1941.
2 godine, i ja sam se učlanio u Udruženje Srba iz Bosne i Hercegovine u Srbiji.

3 I upravo 1991. i 1992. doneli su ono od čega sam ja strahovao. Kada su
4 počeli nemiri u Bosni i Hercegovini, bio sam s grupom svojih zemljaka koji su
5 spasili pokolja Srbe u mestima oko grada Livna i u mestima oko grada Duvna u Bosni
6 i Hercegovini. Tada sam ja pozvao u pomoć ambasadora Portugala, meni je žao što sam
7 mu zaboravio ime, to je bio častan čovek, i kazao sam mu da imamo informacije da
8 Hrvatska vojska sprema biološko uništenje preostalih Srba u ovim gradovima ili u
9 ovim opštinama. A da podsetim Veće, u Drugom svetskom ratu u Livnu su Hrvati ubili...
10 ili hrvatska vojska, 89% Srba, a u Duvnu 78%. I ja sam mu telefonom izdiktirao sela
11 i gradove u kojima se ta opasnost nadvila nad Srbe. On je garantovao da će tu noć
12 pozvati svog prijatelja ministra za inostrane poslove i da će ovaj, preko
13 ambasadora Portugala u Zagrebu, intervenisati kod predsednika Tuđmana. To se upravo
14 desilo tako. Ima mnogo svedoka koji mogu i na ovom Sudu da posvedoče da su ljudi
15 oko Duvna, Srbi, bili postrojeni u kolone za fizičko uništavanje. Spremljen je nož
16 isto onako kao i 1941. godine. Onda je dojurio jedan džip Hrvatske vojske, oficir
17 je iskočio i naredio da se to ne čini.

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Mogu li Vas prekinuti? Mogu li Vas,
19 molim Vas, prekinuti?

20 SVJEDOK: Izvolite samo.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Svjedok je pomenuo da je pozvao
22 ambasadora. Ambasadora koje zemlje, u kojoj zemlji i kako se zvao?

23 G. MILOVANČEVIĆ:

24 P: Gospodine Jarčeviću...

25 O: Čuo sam.

26 P: ...molim Vas da objasnite. Dakle, Vi ste rekli da ste čuli da su, po Vašim
27 informacijama, Srbi na tom prostoru ugroženi i zvali ste ambasadora koje zemlje i
28 gde je on intervenisao? Prvo nam recite koji je to period vremena o kome

29

30

1 govorite?

2 O: To je bila 1992. godina, početak 1992. godine, i ja sam bio u
3 Beogradu. Ja sam rekô, Udruženje Srba iz Bosne i Hercegovine u Srbiji. Zvao
4 sam ambasadora Portugala zato što je te godine Portugal bio predsedavajući
5 Evropske zajednice. To je vrlo važna funkcija u Evropskoj zajednici, danas
6 Evropskoj uniji i, gospodin sudija, ja sam se izvinio što sam zaboravio i
7 ime i prezime ovog ambasadora. To je lako proveriti, zna se ko je 1992.
8 godine bio diplomatski predstavnik Portugala u to vreme. I -

9 P: Gospodine Jarčević, oprostite.

10 O: Da?

11 P: Diplomatski predstavnik Portugala u kojoj zemlji?

12 O: U Saveznoj Republici Jugoslaviji, ili u Socijalističkoj
13 Federativnoj Republici Jugoslaviji, koja je tada bila u fazi razbijanja.

14 P: Šta se dalje desilo?

15 O: I portugalski ambasador je uspeo da u Livnu, gde je bilo mnogo
16 Srba u gradu, pošalje delegaciju od Crvenog krsta iz Švajcarske, i oni su
17 upozorili lokalne vlasti da se Srbima ne sme ništa desiti, i Srbi su, uskoro
18 posle toga, svi mirno napustili taj grad.

19 Treća moja akcija, koju sam imao u Udruženju Srba iz Bosne i
20 Hercegovine, jeste evakuacija Srba iz grada Kupresa. To je grad kod kojeg
21 sam ja rođen. I mi smo prebacili većinu civila, početkom godine, u Beograd i
22 u Vojvodinu - to su delovi Srbije - jer smo imali informaciju da će
23 regularne hrvatske jedinice napasti tu opštinu zbog toga što je u toj
24 opštini na više demokratskim izborima pobedila srpska stranka, i Srbi su
25 držali vlast tu.

26 A to je visoravan čija je najniža tačka 1.200 metara, i znali smo da
27 ta površina dominira okolnim bosanskim krajevima, i da će Hrvati sigurno
28 želeti da uzmu vlast u tom gradu. Sreća pa smo mi izvukli ove civile,

29

30

1 tako da su mnogo manji bili gubici kad je Hrvatska vojska napala ovu
2 opštinu, regularna Hrvatska vojska iz Hrvatske, teritoriju Bosne, kad je ona
3 bila u sastavu Jugoslavije. To je bilo 3. aprila 1992. godine.

4 Za ove moje tri akcije, ili tri angažovanja, moji poznanici su
5 prenijeli u Knin premijeru Republike Srpske Krajine, Zdravku Zečeviću, kojeg
6 ja nisam poznavao. Nisam poznavao ni gospodina Milana Martića i nikog od
7 funkcionera Republike Srpske Krajine. Predlog je usledio zbog ovog mog
8 angažovanja u spasavanju Srba u mojoj opštini i u susedne dve opštine. Eto,
9 to je bio moj put do položaja ministra za inostrane poslove Republike Srpske
10 Krajine.

11 P: Dali ste nam opširan odgovor o tome kako je došlo do Vašeg
12 angažovanja na mestu ministra... na mestu ministra spoljnih poslova. Da li,
13 radi jasnoće u zapisn... transkriptu, možete u kratkoj jednoj rečenici
14 objasniti, dakle, ko je Vas pozvao na mesto ministra, ko je to učinio i kada
15 se to dogodilo?

16 O: Sredinom oktobra 1992., telefonom me pozvao preds... premijer
17 Republike Srpske Krajine, magistar Branko /?Zdravko/ Zečević, i zamolio da
18 se sastanemo u Beogradu. Ja sam to prihvatio i predložio sam mu da me ne
19 angažuje jer nisam bio partijski funkcioner, nisam nikad bio na visokim
20 položajima, i rekao sam da se ja bojim takve odgovornosti kakva je u tituli
21 ministra za inostrane poslove. On je rekao da ćemo razgovarati još jednom.
22 Zamolio me da odem kući da razmislim, pa ćemo se sutra ponovo sresti.

23 S obzirom da sam iz tih krajeva koji su mnogo postradali u istoriji,
24 na njegovu ponovljenu molbu sutradan ja sam pristao da budem ministar za
25 inostrane poslove Republike Srpske Krajine.

26
27
28
29
30

1 P: Možete li nam objasniti, gospodine Jarčeviću, s obzirom da ste na
2 tu funkciju došli oktobra 1992. godine, da li ste do tog trenutka Vi bili u
3 radnom odnosu u Beogradu, u Saveznom sekretarijatu za spoljne poslove? I šta
4 je bilo sa Vašim radnim odnosom, kako je to pitanje rešeno?

5 O: Tačno je. S obzirom da je zakonom bilo regulisano da Jugoslavija
6 može kulturno, naučno i tehnički pomagati treće zemlje, to je bio jedan
7 zavod za naučno, kulturno i tehničku saradnju, ja sam podneo molbu ministru
8 za inostrane poslove Jugoslavije i zamolio ga da - na osnovu te prakse koja
9 je bila primjenjivana naročito na nesvrstanim zemljama, kad je Jugoslavija
10 slala svoje kadrove iz raznih oblasti, nekad ih je sama plaćala, nekad su ih
11 plaćale Ujedinjene nacije, nekad ih je plaćala zemlja domaćin - ja sam
12 zamolio da budem sa svojom platom u Beogradu, da Jugoslavija snosi troškove
13 mog rada u Vladi Republike Srpske Krajine.

14 Međutim, u prvom dopisu, možda će Sud doći do tog dopisa, ja se nisam
15 usudio da napišem da ću biti ministar, nego sam jednostavno rekao da ću da
16 radim u Ministarstvu za inostrane poslove Krajine.

17 Kad mi je to odobreno, ja sam onda poslao drugi dopis i kazao da su u
18 međuvremenu u vladi Krajine odlučili da umesto činovnik budem ministar za
19 inostrane poslove Republike Srpske Krajine.

20 P: Nakon toga, Vi dolazite na mesto ministra spoljnih poslova. I
21 možete li nam objasniti da li ste izborom na mesto ministra spoljnih poslova
22 postali i član Vlade Republike Srpske Krajine?

23 O: To se podrazumijeva u svakoj državi na svetu.

24 P: Možete li nam reći gde su Vam bile kancelarije, i da li ste i kako
25 i kada i koliko često, ako jeste, bili na sednicama Vlade Republike Srpske
26
27
28
29
30

1 Krajine?

2 O: Ja sam tada referisao na sednici Vlade u Kninu da je -

3 P: Oprostite, gospodine Jarčeviću. Tada kada?

4 O: Tad kad sam postao ministar za inostrane poslove ja sam, već prvih
5 dana novembra, bio u Kninu na jednoj od sednica Vlade. I podneo sam
6 izveštaj, predlog da kancelarije Ministarstva za inostrane poslove ostanu u
7 Beogradu, protiv čega Savezna Republika Jugoslavija neće imati ništa. Ona će
8 prihvatiti taj predlog, i to sam obrazložio činjenicom da u Kninu nijedna od
9 članica Ujedinjenih nacija ne želi da otvori svoje predstavništvo, čak ne
10 žele da otvore ni kancelarije Crvenog krsta. UNICEF takođe nije hteo da
11 otvori predstavništvo u Republici Srpskoj Krajini. A ja sam kazao da u
12 Beogradu kako-tako možemo održavati veze sa ambasadorima i drugim
13 diplomatskim predstavnicima oko 70-80 zemalja koja imaju tamo svoja
14 predstavništva.

15 Taj predlog je prihvaćen. Moja kancelarija je ostala u Beogradu, a
16 moj zamenik je imao kancelariju u Kninu.

17 P: Gospodine Jarčeviću -

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Mogu li da Vas prekinem? Da li ste
19 i dalje dobivali platu iz Beograda, Vi kao ministar vanjskih poslova RSK?

20 SVJEDOK: Tačno, gospodin sudija. Ja sam rekao da su tri uslova bila
21 za takve kadrove. Na mene se odnosio ovaj prvi. Primao sam platu od
22 Ministarstva za inostrane poslove Jugoslavije, s tim što sam jednu malu
23 razliku primao i od Vlade Republike Srpske Krajine do nivoa pomoćnika
24 ministra za inostrane poslove Jugoslavije.

25 G. MILOVANČEVIĆ:

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine Jarčeviću, zamoliću Vas ako možete samo malo laganije da
2 govorite da bi - ako možete - da bi prevodioci mogli da rade svoj posao.

3 O: Dozvolite da se izvinim prevodiocima, a imam utisak da ja polako
4 govorim.

5 P: Hvala. U vezi sa ovim poslednjim pitanjem časnog sudije Molotoa, Vi ste
6 objasnili da ste podneli zahtev da kao... po zakonskim odredbama koje regulišu pitanje
7 tehničke pomoći - i otuda mogućnost zaposlenog u državnim organima da ide na drugo
8 radno mesto - dakle, da ste po tim osnovima regulisali Vaš radni status. Pitanje je
9 sledeće: Šta je bilo sa Vašim radnim odnosom u Beogradu, sa Vašim radnim odnosu u
10 Ministarstvu spoljnih poslova onog trenutka kad ste postali ministar spoljnih
11 poslova Republike Srpske Krajine?

12 O: Ja sam odgovorio na pitanje gospodina sudije. To se stručno zvalo
13 "mirovanje radnog odnosa" u Jugoslaviji. Radni odnos mi je tu mirovao, s tim što
14 sam dobijao platu za rad u drugoj državi, gde sam bio kao tehnička pomoć.

15 P: Da li je to bila zakonska mogućnost, koja je kao opšta predviđena i za
16 sve druge zaposlene, pa i za Vas?

17 O: Predviđena je za sve druge zaposlene, ne samo u državnim ustanovama,
18 nego je država uzimala iz privrednih preduzeća takve ljude, ili sa instituta
19 naučnih, ili iz biblioteka, i slala ih u treće zemlje.

20 P: Da li to znači da ste momentom izbora na mesto ministra spoljnih poslova
21 Vi, faktički, prestali da budete funkcioner u Ministarstvu spoljnih poslova
22 Jugoslavije, da je tamo Vaš radni odnos mirovao, a da ste sada radili kao
23 funkcioner Republike Srpske Krajine? Je li to suština ovoga što ste nam rekli o
24 mirovanju radnog odnosa?

25 O: Tako je to bilo regulisano zakonom.

26 P: Hvala Vam. Možete li nam reći, gospodine Jarčeviću, koliko često... da li
27 ste išli na sednice Vlade i, ako jeste, koliko su često one održavane, mislim

28
29
30

1 na vlade... sednice Vlade Republike Srpske Krajine, i ko je sve učestvovao u
2 radu tih sednica?

3 O: Išao sam redovno na sednice Vlade Republike Srpske Krajine. Često
4 su bile jednom nedeljno ili jednom u dve nedelje. Nisam išao u onom momentu
5 kad sam imao neke delegacije u Beogradu, kad sam morao da sretnem, recimo,
6 nekoga iz Grčke, nekoga iz Rusije, nekoga iz Mađarske. Imali smo takvih
7 potreba za susrete sa diplomatskim korom. Oni su to činili, ali su strogo
8 vodili računa da ne ostave o tome nikakav pismeni trag.

9 Vi ste me pitali, gospodine Milovančeviću, ko je učestvovao na
10 sednicama Vlade. Pa, uvek su učestvovali samo članovi Vlade i neke osobe, po
11 pozivu, iz privrede, iz nekih opština ako je bilo goruće pitanje ili nešto
12 na dnevnom redu što se ticalo lokalnih organa vlasti. Često su prisustvovali
13 neki oficiri koji su trebali da referišu stanje na granici, ugroženost od
14 Hrvatske vojske, itd.

15 P: U to vreme, krajem oktobra 1992., kada ste postali ministar
16 spoljnih poslova Republike Srpske Krajine, da li je gospodin Martić imao
17 neku funkciju u Vladi Republike Srpske Krajine?

18 O: Da. Ja sam tada prvi put sreo i upoznao gospodina Martića. On je
19 bio ministar za unutrašnje poslove i prvi naš zajednički susret sa
20 predstavnicima Ujedinjenih nacija upravo je bio tih dana u novembru kada su
21 u Knin došli Cyrus Vance i David Owen. Ja Vam mogu i kazati deo sadržaja
22 koji se upravo odnosi na gospodina Martića ako je to potrebno.

23 P: U vezi s ovim sastankom koji ste imali govorićemo malo kasnije.
24 Interesuje me jedna stvar. Da li je... u kom svojstvu je gospodin Martić
25 prisustvovao, dakle, sednicama Vlade, i da li je on uzimao učešća u
26 sednicama Vlade?

27 O: Pa, on je bio ministar za unutrašnje poslove. To je vrlo važno
28 ministarstvo u svakoj od svetskih vlada.

29
30

1 P: Da li je i gospodin Martić referisao, na Vladi, o situaciji kao
2 što ste to činili Vi?

3 O: Ministri su uzimali učešće prema dnevnom redu. Sve zavisi od
4 dnevnog reda. Ja Vam sad ne mogu -

5 P: Hvala Vam, dovoljno je. Gospodine Jarčeviću, pomenuli ste Vaš prvi
6 sastanak u svojstvu ministra spoljnih poslova sa predstavnicima svetske
7 zajednice. Pomenuli ste gospodina Owena i gospodina Vancea. Šta je bila tema
8 tog sastanka, ili šta je Vama kao upečatljivo ostalo iz teme razgovora tom
9 prilikom, vezano za gospodina Martića?

10 O: Oni su došli, kako će to činiti i u budućnosti, zanimajući se za
11 razne detalje. Nekada smo mi imali sa njima razgovore o plaćanju kirije i o
12 nedostatku struje za stanovništvo itd., al' tog puta gospodin Vance je
13 pokrenuo pitanje Vanceovog plana - znači, svog plana - koji je predviđao
14 razoružavanje srpske vojske i policije. Oko razoružavanja srpske vojske nije
15 imao nikakve primedbe, jer je teško naoružanje bilo pod ključem UNPROFOR-a i
16 ključem naših oficira. To je tzv. "dvostruki ključ". A onda se Vance obratio
17 ministru Martiću, i pitao ga: "Zašto još uvek vaša policija nosi duge cevi
18 kada je predviđeno da one mogu samo da nose bočno oružje?" Uzeo reč ministar
19 Martić, i kazao je otprilike ovo, možda procenat neću pogoditi, ali je
20 obavestio gospodina Vancea da policija Republike Srpske Krajine nosi oružje
21 u procentu od 7% i kaže da su to standardi primenjivi u drugim zemljama
22 sveta, i tu nismo prekršili, ovaj, nikakvo pravilo niti smo ugrozili koga. A
23 onda je gospodin Martić referisao Vanceu i Owenu da Hrvatska vojska često
24 prelazi granicu i da nikad to ne uradi a da ne ubije nekoga od civila. I on
25 je kazao da jedino možemo odbiti dugim cevima takve zločinačke napade. I on

26

27

28

29

30

1 je predložio gospodinu Vanceu da će se policija Republike Srpske Krajine
2 osloboditi i bočnog oruž...oružja, znači i pištolja, ukoliko Ujedinjene nacije
3 mogu garantovati da stanovništvo Republike Srpske Krajine neće biti ugroženo
4 od Hrvatske vojske. Naravno, Vance se malo nasmi -

5 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Samo trenutak. Molimo
6 svjedoka da malo uspori.

7 SVJEDOK: Ja... mnogo se izvinjavam.

8 Znači, gospodin Vance se nasmejao, nije odgovorio ništa i time je bio
9 sastanak završen.

10 G. MILOVANČEVIĆ:

11 P: Vezano za ovaj razgovor i za Vaše uključivanje u rad Vlade, kakve
12 ste informacije Vi, kao novi ministar spoljnih poslova Republike Srpske
13 Krajine, iz podataka koji su iznošeni na Vladi dobili o situaciji u
14 Republici Srpskoj Krajini, odnosno u zonama pod zaštitom Ujedinjenih nacija,
15 u smislu bezbednosti, u smislu uslova života, u smislu mira ili rata? Da li
16 ste imali sliku o tome?

17 O: Ja sam tu sliku sticao i nije bilo teško da to učinim za veoma
18 kratko vreme. Ono što je bilo zaprepašćujuće jeste činjenica da oni ljudi s
19 kojima se mi sretamo nemaju ili ne žele da imaju predstavu o onome šta je
20 zadesilo Jugoslaviju i šta je zadesilo bivšu federalnu jedinicu Hrvatsku.
21 Meni je bilo čudno da dokumenta Ujedinjenih nacija - u prvom redu Vanceov
22 plan, a posle toga Rezolucija 762 - zapisuje samo podatak da treba da se
23 vrate raseljena lica iz Republike Srpske Krajine, a da jedna jedina reč ne
24 govori o prognanim Srbima iz hrvatskih gradova, kojih je bilo nekoliko puta
25 više nego Hrvata u Krajini. Ja sam sebi postavio zadatak da informišem
26 Ujedinjene nacije, članice njene, i međunarodne organizacije, da je zamajac
27 zla počeo kad je hrvatska Skupština i hrvatska Vlada stavila Srbe van

28
29
30

1 zakona. Pre njih, to je učinila Slovenija. I mnogo sam se čudio da svet ne
2 zna za to, a to je bilo identično nacističkom postupku prema Jevrejima i
3 Romima.

4 Ako Vas bude zanimalo, mogu da Vam kažem samo po dva-tri primera tog
5 stavljanja Srba van zakona.

6 P: Gospodine... gospodine Jarčeviću, Vi ste pomenuli problem povratka
7 raseljenih lica. Ići ćemo redom po određenim pitanjima. Pomenuli ste i
8 Vanceov plan i, s obzirom na odredbu Vanceovog plana koji, između ostalog,
9 predviđa i povratak raseljenih lica, da li ste o toj odredbi razgovarali sa
10 nekim od među... iz međunarodne zajednice, i možete li nam reći kada je to bilo
11 i kako je bilo, ako jest?

12 O: Imao sam česte susrete sa predstavnicima Ujedinjenih nacija,
13 naročito sa šefom civilne službe, gospodinom Thornberryem, s time da je on
14 bio Irac iz Britanije, i on je uvek izbegavao da govorimo o činjenici da je
15 najviše prognanih ljudi iz hrvatskih gradova.

16 Kada sam pitao generala Nambiara, to je bio indijski general, pred
17 njegov povratak u domovinu, bilo mu je jako neprijatno. Čutio je i samo mi
18 je saopštio, ovo sam svedočio i u slučaju gospodina Miloševića, kaže:
19 "Znate, najdetaljnije činjenice o progonu Srba ima Savet bezbedno... Savet
20 bezbednosti, ali do daljeg, te činjenice su burk...burke...buke...bunkerisane,"
21 znači, ovaj, nisu za korišćenje u operacijama i u radu činovnika Ujedinjenih
22 nacija.

23 To me je začudilo, i do danas još ne znamo razloge takvog postupka.

24 P: Da li ste, na temu tih prognanih Srba o kojima govorite i na temu
25 ispunjavanja obaveze iz Vanceovog plana za povratak raseljenih Hrvata,
26 razgovarali sa još nekim konkretnim ljudima? Da li ste ukazivali na cifre?

27
28
29
30

1 O: Moj najzanimljiviji razgovor o tome bio je sa generalom
2 Wahlgrenom. Izvinjavam se, ja sam mu ime zaboravio. To je bio norveški
3 general. Kod njega sam pokrenuo pitanje u martu 1993. godine kad smo bili sa
4 Hrvatima na pregovorima u Ženevi. On se na moje pitanje iznenadio i kazao
5 je: "Gospodine Jarčeviću, nemoguće je da dokumenta Ujedinjenih nacija ne
6 spominju progon Srba iz gradova Hrvatske." I zamolio je svog pomoćnika, on
7 mu je doneo Vanceov plan, doneo mu je Rezoluciju 762 i neka interna
8 dokumenta za koja ja nisam znao šta su. On je to pregledao dugo, dugo, i
9 kazao: "Vi ste u pravu, nigde se ne spominje hrvatski progon Srba iz
10 gradova. Ja ću to pitanje pokrenuti."

11 Ja nisam znao šta je on uradio, ali usledilo je, 15. maja 1993.
12 godine, u Savetu bezbednosti Boutros Boutros-Ghali podnosi izveštaj i kaže
13 da su prognani Srbi iz gradova, znači, van teritorije Republike Srpske
14 Krajine, samo u Jugoslaviju i samo u Krajinu 251.000. To je strahovita
15 brojka, gospodo, jer u Krajini je ukupno živelo 179.000 Hrvata. Ali, taj
16 problem Srba odnosi se samo na one koji su našli stecište u Krajini i u
17 Jugoslaviji. Još nedostaje 150.000 Srba. Oni su pobjegli u evropske i
18 prekomorske zemlje.

19 Ja sam, kao ministar, odma' preduzeo mere da bismo ustanovili kod
20 imigracionih organa tih zemalja koliko je u kojoj državi Srba iz Hrvatske.
21 Ni jedna od članica Ujedinjenih nacija nije htela da sarađuje sa nama. Savet
22 bezbednosti nije hteo da odgovori na dopis, i generalni sekretar Boutros
23 Boutros-Ghali nije hteo da odgovori.

24 A sad, da Vam kažem otkud nam podatak da je 400.000 Srba prognano.
25 1993. godine, hrvatski ambasador u Njujorku, Mario Nobile, obavestio je
26
27
28
29
30

1 Savet bezbednosti da je van Krajine 1991. godine u Hrvatskoj živelo 470.000
2 Srba. Mi smo računali s činjenicom da su Hrvati prognali 80%; to znači
3 400.000 je prognano. Javila se jedino Nemačka, i Khol je... predsedni... kancelar
4 Nemačke dao izjavu da će vratiti sve Srbe u Hrvatsku, koji su se sklonili u
5 Nemačku. Mi smo protestovali. Nemci nam nisu pismeno odgovorili, jer smo
6 rekli: "Ako su oni jednom prognani, ako su im stvari opljačkane, stanovi i
7 kuće oduzeti, šta će oni sada raditi ponovo u Hrvatskoj?" Onda nam je došao
8 Gert Ahrends, to je bio potpredsednik Međunarodne konferencije o bivšoj
9 Jugoslaviji, Nemač, govori srpski perfektno, kazao je: "Nemačka Vlada neće
10 vratiti Srbe kako je bilo javljeno, ali verujte da Nemačka u Evropi snosi
11 najveći deo troškova za srpske izbeglice."

12 P: Da li je, pored te činjenice što je na teritoriji Hrvatske bilo
13 mnogo prognanih Srba, o tome ste govorili, Vlada Republike Srpske Krajine i
14 pogotovu gospodin Milan Martić ikada sprečavao na bilo koji način povratak
15 raseljenog hrvatskog stanovništva na teritoriju Republike Srpske Krajine?

16 O: Ja sam, kao ministar za inostrane poslove, prenosio zaključke
17 Vlade međunarodnim posrednicima. I upravo smo davali tu šansu, neka se svi
18 Hrvati vrate u Krajinu, ali morate na dnevni red staviti pro... povratak Srba u
19 hrvatske gradove. Međutim, nijedan organ, nijedan zaposleni čovek u
20 Ujedinjenim nacijama o tome s nama nije hteo da razgovara.

21 P: U vezi sa Vašim diplomatskim aktivnostima, da li nam možete reći
22 nešto o tome da li su, u vreme Vašeg mandata na mestu ministra spoljnih
23 poslova Republike Srpske Krajine, vođeni razgovori o mirnom rešenju srpsko-
24 hrvatskog konflikta, odnosno krize koja je postojala u odnosima između
25
26
27
28
29
30

1 Republike Srpske Krajine i Hrvatske?

2 O: Gospodine Milovančeviću, stav Vlade Republike Srpske Krajine je
3 bio da se pregovara i da se mirnim putem dolazi do rešenja u duhu sa
4 Vanceovim planom i u duhu sa pravima Srba na Republiku Srpsku Krajinu. Mi
5 smo polazili od toga da je državnost srpskog naroda u Republici Srpskoj
6 Krajini najstarija na Balkanu. Mi smo imali državne atribute, u današnjem
7 smislu reči, u Austriji od 1630. godine i Hrvatska je bila u Jugoslaviji
8 dvonacionalna, onako kakva je danas Belgija. I stalno smo međunarodnim
9 posrednicima govorili da li bi oni pristali da Valonci oduzmu državotvorna
10 prava Flamancima i da ih proteraju u Holandiju? To se upravo desilo sa
11 Srbima u Hrvatskoj.

12 Ako Veće dozvoljava, ja bih na grafo stavio dokument iz bečke arhive.
13 To je naslov na srpskom, engleskom i latinskom jeziku o srpskom ustavu u
14 Krajini iz 1630. godine.

15 P: Gospodine Jarčeviću, moram Vas prekinuti. Molim Vas dopustite. U
16 pogledu izvođenja dokaza pred ovim Tribunalom, postoji određena procedura
17 koje su obavezni da se drže i Tužilaštvo i Odbrana. Pošto mi nismo
18 predvideli da taj dokument o kome govorite uvodimo kao dokaz u ovome... u ovome
19 trenutku, ja Vas molim da to ne tražite od Veća i da idemo u razgovoru, u
20 Vašim odgovorima na moja... tako što ćete odgovarati na moja pitanja.

21 U vezi sa ovim položajem Srba i sa aktivnostima Republike Srpske
22 Krajine, da li sam Vas dobro razumeo kada kažem da Vi u aktivnostima Vlade
23 Republike Srpske Krajine ste polazili od toga da su Srbi u Hrvatskoj bili
24 narod, po Ustavu Hrvatske koji je važio 1990. i 1991. godine?

25 O: Da, Srbi su bili državotvorni narod na isti način kao i Hrvati.
26 Rekao sam... pitali ste me šta sam poduzimao, ja sam ovom činjenicom, o

27

28

29

30

1 starijoj državnosti srpskog naroda, koja je starija nego u Crnoj Gori, u
2 Crnoj Gori je od 1687., u Srbiji je od 1804., uvek sam hteo da kažem da su
3 Srbi stavljeni, odlukom hrvatskog Sabora 1990. godine, van zakona. Tako dugo
4 imaju svoju državnost, u Austriji su imali svoje opštinske sudove -

5 P: Hvala Vam, gospodine Jarčeviću, dovoljno je, da ne idemo toliko u
6 istoriju. Oprostite, molim Vas, što sam vas prekinuo. Mi moramo voditi
7 računa i o vremenu koje nam stoji na raspolaganju, a mi imamo još mnogo tema
8 o kojima bi trebalo razgovarati.

9 Pomenuli ste da je, dakle, Vlada nastojala da pregovara. Sa kim je to
10 Vlada pregovarala i možete li nam nešto reći o tome? Sa kim, kako i na koju
11 temu?

12 O: Vlada nije odbila nijedan predlog međunarodnih posrednika. Što su
13 nam god predložili mi smo prihvatili i pregovarali sa Hrvatima. Mogu o tome
14 govoriti potpuno, jer sam ja uglavnom bio onaj čovek koji je pravio
15 platforme za te pregovore, a oni su obavljani na teritoriji Krajine, u
16 Njujorku, u Ženevi tri meseca, onda u Beogradu, i u jednom mestu u Norveškoj
17 blizu Osla, i u Erdutu u istočnom delu Republike Srpske Krajine. Mi smo tada...
18 ja mogu da govorim o svakom posebno, ako me to pitate.

19 P: Molim Vas, izvolite. Pominjali ste Erdut. Možemo li početi od
20 Erduta, gospodine Jarčeviću?

21 O: Ja ne znam da li imam pravo da ja dajem, ovaj, sugestije Vama, ali
22 Erdut je tek četvrti-peti sastanak između delegacije Republike Srpske
23 Krajine i Hrvatske.

24 P: Onda pođimo redom. Hvala Vam.

25 O: Pre nego što sam ja... Pardon, pošto brzo počinjem. Izvinjavam se
26 prevodiocima.

27 Kad sam došao za ministra za inostrane poslove, čuo sam da je
28 Thornberry - Cedric Thornberry - predložio da se pregovara o jednom papiru

29
30

1 donesenom od Vlade Hrvatske u Zagrebu. Na tom dokumentu bio je predlog da
2 Hrvatska nudi Srbima autonomiju u srezovima Glina i Knin. Sve ostale
3 teritorije Krajine bile bi automatski uključene u hrvatsku državu, samo bi
4 ta dva sreza imala neku vrstu samouprave. Naravno, to se odnosilo samo na
5 jednu trećinu Republike Srpske Krajine i na manje od jedne trećine
6 stanovništva.

7 To je Vlada, pre mog dolaska, odbila. Takav predlog nije mogla da
8 prihvati.

9 Po mom dolasku, Cedric Thornberry je kazao da će se pregovori između
10 hrvatske delegacije i Republike Srpske Krajine obaviti u februaru u
11 Njujorku. To je bilo neposredno posle one agresije na Ravne Kotare, Peruću i
12 Maslenicu, Hrvatske vojske, koji je obavljen 22. januara 1993. godine, kad
13 su hrvatski vojnici ubili, ako se ne varam, negde oko 700 - što vojnika, što
14 policajaca, ali uglavnom civila.

15 I mi smo otišli u Njujork. Tamo je stigla delegacija Hrvatske, na
16 čelu sa Slavkom Degoricijem.

17 P: Gospodine Jarčeviću, možete li nam reći ko je organizovao taj
18 odlazak u Njujork? Da li je to bio gospodin Thornberry i ko je bio u
19 delegaciji Republike Srpske Krajine?

20 O: Da, Thornberry je bio u Beogradu i on nas je pozvao, a u Njujorku
21 nas je dočekaao David Owen i Cyrus Vance. Njih dvojica, ova poslednja dvojica
22 su rukovodila tim pregovorima, s tim što su pozvali u pomoć i ministra za
23 inostrane poslove Rusije, Vitalyja Churkina.

24 P: Ko je bio u delegaciji Republike Srpske Krajine tom prilikom u
25 Njujorku?

26 O: Vođa delegacije Republike Srpske Krajine bio je predsednik Goran
27 Hadžić. Sa njim je bio predsednik Skupštine... Pomozite mi da se setim.

28
29
30

1 P: Da li je to Mile Paspalj?

2 O: Mile Paspalj, bio sam i ja. Nas trojica smo figurirali kao
3 rukovodioci delegacije Republike Srpske Krajine.

4 P: Da u transkriptu ne bi bilo nejasnoća, gospodine Jarčeviću,
5 pomenuli ste predsednika Gorana Hadžića.

6 O: Da.

7 P: Mislite na predsednika Republike Gorana Hadžića?

8 O: Predsednika Republike Srpske Krajine Gorana Hadžića.

9 P: I šta se dešavalo na tim razgovorima u Njujorku?

10 O: To je isto vrlo zanimljivo, a malo poznato i kod ljudi koji prate
11 politiku i u sredstvima javnog informisanja. Hrvati su i u Njujorku ponudili
12 samoupravu Srbima u dva sreza. Naravno, to nismo mogli da prihvatimo, i naši
13 pregovarački stavovi zbog tog predloga su bili udaljeni. I onda je David
14 Owen shvatio da do dogovora, kako su ga oni bili zamislili, neće doći, i
15 rekao je da će dve delegacije da nastave razgovore u Ženevi u martu. Tako
16 smo se vratili iz Njujorka neobavljenog posla.

17 P: Da li sam Vas dobro razumeo ako kažem da posao nije obavljen zbog
18 toga što su... što je hrvatska strana Republici Srpskoj Krajini nudila
19 samoupravu samo u dva sreza, kninskom i glinskom, je li tako?

20 O: Tako je. Sa 11 sela... sa 11 opština oko tih gradova.

21 P: Kada... To je bilo sve u februaru 1993. godine. Kada dolazi do
22 nastavka razgovora? Da li ih je bilo, i ako jeste, kada dolazi?

23 O: Ovako: Nastavljamo razgovore u Ženevi u martu. Hrvati ponavljaju
24 opet taj svoj predlog i predlažu, u martu, da pregovori budu obavljeni u
25
26
27
28
29
30

1 okviru jednoj komiteta za nacionalne manjine. Znači, oni su hteli i svojoj
2 javnosti i svetu da pokažu da smo mi samo nacionalna manjina, a ne da smo
3 državotvoran narod ravan njima, što smo i bili. I pregovori su uglavnom
4 proticali u toj polemici da li smo manjina ili nismo.

5 Na kraju, međunarodni posrednici na čelu sa zamjenikom
6 potpredsjednika Konferencije o bivšoj Jugoslaviji Gertom Ahrendsom, Nemcom,
7 smo zaključili, i on je nama napisao dokument, da mi ne pregovaramo sa
8 Hrvatima kao predstavnici srpske nacionalne manjine. I ja se nadam da će taj
9 dokument, kad dođe vreme, ovde biti predstavljen.

10 Znači, nastavili smo da razgovaramo kao državotvoran narod u bivšoj
11 Hrvatskoj, i u martu smo se rastali i vratili smo se ponovo u aprilu, pa još
12 jednom u maju. Međutim, ni do kakvog sporazuma tamo nismo, ovaj, došli.

13 P: Gospodine Jarčeviću, pomenuli ste Ženevu i mart mesec. To je mart
14 mesec koje godine, i ko je tada u Ženevi bio u delegaciji Republike Srpske
15 Krajine?

16 O: Rekao sam da je u Njujorku delegacija bila u februaru, pa smo se
17 preselili u martu u Ženevu.

18 P: Koja je to godina?

19 O: 1993. godina, i uvek su u delegaciji bili predsednik Republike
20 Srpske Krajine Goran Hadžić, predsednik Skupštine Paspalj, i uvek sam bio
21 ja, i ponekad je išao još pokojni ministar Vlade Republike Srpske Krajine.

22 P: Objasnili ste da je osnovna smetnja realnom pregovaranju bilo
23 različito shvatanje, odnosno različiti tretman srpskog stanovništva na
24 teritoriji ranije jugoslovenske Republike Hrvatske od strane hrvatskih
25 vlasti, i vaš stav o tome. Dakle, da li su te nesuglasice sprečile dalje

26

27

28

29

30

1 razgovaranje? Da li ste vi ikada odbili pozive međunarodnih predstavnika da
2 se o bitnim pitanjima razgovara?

3 O: Nikad nismo odbili, to sam već rekao, ali je vrlo važno da kažem
4 da smo se uvek pozivali na odluku Srba iz 1945. godine. Tada je Kongres Srba
5 u Zagrebu, na tome je magistrirao jedan profesor političkih nauka u Zagrebu
6 1989., znači, dve godine pre izbijanja rata, i Srbi su tada odlučili, a to
7 je ušlo u Ustav Hrvatske, da će Srbi svoje teritorije držati u Hrvatskoj
8 dotle dok je Hrvatska u Jugoslaviji. Kad Hrvatska bude izišla, po Ustavu je
9 imala pravo da iziđe iz Jugoslavije, onda ne može poneti iz Jugoslavije i
10 istorijske i etničke srpske zemlje, a to je bila uglavnom teritorija
11 Republike Srpske Krajine.

12 Toga su postali svesni i oni ljudi koji su radili u organima
13 Ujedinjenih nacija i zato su, posle Ženeve, pristupili sasvim drugim
14 razgovorima. Oni su tada izvršili pritisak na hrvatsku stranu da uvaži ove
15 istorijske činjenice, i ove ustavne činjenice da su Srbi do 1990. godine
16 bili državotvoran narod.

17 I zato dolazi do sastanka 15. maja 1993.... izvinjavam se, 15. jula
18 1993. godine, u gradu Erdutu u Republici Srpskoj Krajini. Tad na pregovore
19 dolazi pojačanje, zamenik ministra za inostrane poslove Sjedinjenih
20 Američkih Država Charles Redman i zamenik ministra za inostrane poslove
21 ruske federacije Vitaly Churkin.

22 P: Rekli ste da je došlo pojačanje u vidu ovih visokih funkcionera.
23 Da li nam možete reći ko je zakazao taj sastanak i ko je činio srpsku
24 delegaciju, a ko je bio u sastavu hrvatske delegacije?

25 O: Taj sastanak, kao obično, zakazali su ljudi iz Međunarodne
26 konferencije o bivšoj Jugoslaviji. To su bili Owen, i tada je, čini mi se,

27
28
29
30

1 još bio Stoltenberg umesto Cyrusa Vancea. A autoritet dve super sile trebalo
2 je da garantuje da će pregovori dovesti do nekog pomaka. Naravno -

3 P: Oprostite, gospodine Jarčeviću. Možete li nam reći ko je bio u
4 srpskoj dele...delegaciji Republike Srpske Krajine, a ko je bio u delegaciji sa
5 hrvatske strane?

6 O: Zamenici inostranih poslova Rusije i Hrvatske rekli su da neće
7 bit' direktnog razgovora između dve delegacije, ali da će oni prisustvovati
8 potpisivanju sporazuma u Erdutu i odneće hrvatskoj delegaciji da potpiše to
9 u Zagrebu. A prethodno će obe delegacije da se saglase o tekstu kojeg su oni
10 predložili, oni i predstavnici Međunarodne konferencije o bivšoj
11 Jugoslaviji.

12 Šef naše delegacije bio je premijer ili predsednik Vlade Republike
13 Srpske Krajine, inženjer Đorđe Bjegović; ja sam mu bio zamenik.

14 P: Da li nam možete reći da li je postignut neki tekst, tekst nekog
15 sporazuma i to... kako je glasilo, eventualno, taj tekst ako je postignut?

16 O: Tekst je prihvaćen i s naše i s hrvatske strane. Jedini uslov koji
17 je dala... koji je tražila Vlade Republike Srpske Krajine jeste da sa hrvatske
18 strane bude potpisnik u rangu potpisnika sa naše strane. Pošto sam ja bio
19 ministar inostranih poslova i potpisnik ovog sporazuma, Hrvati su pristali
20 na predlog američkog zamenika ministra inostranih poslova, i potpisao je to
21 ministar za trgovinu Vlade Hrvatske. To je prvi put da su Hrvati popustili i
22 dozvolili isti rang i jednoj i drugoj delegaciji.

23 Sadržaj ovog ugovora bio je sledeći: Najvažnija odrednica njegova je
24 bila da će posle potpisanog sporazuma i jedna i druga vlada osnovati
25 komisije za saradnju u svim oblastima. Te komisije su trebale da dovedu

26
27
28
29
30

1 Republiku Srpsku Krajinu i Hrvatsku u neko stanje dvokantonske države, kako
2 će se postići u Dejtonu za Bosnu i Hercegovinu, koja je sastavljena od tri
3 kantona. Mi smo bili svesni toga da ostajemo u Hrvatskoj, ali na osnovu ovog
4 ugovora, već kao državotvorni narod. Trebalo je pre da rade komisije za
5 ujedinjenje saobraćaja, pa onda /za/ trgovine, privrede, kulture, školstva,
6 itd. Mi smo na to pristali i taj smo ugovor potpisali. I jedno 20 dana posle
7 potpisanog sporazuma, Vi možete nabaviti taj dokument, Boutros Boutros-Ghali
8 je referisao Savet bezbednosti i kazao da će Erdutski sporazum dovesti do
9 mira između srpske i hrvatske etničke zajednice, i da smo na najboljem putu
10 da se rat u bivšoj Jugoslaviji završi.

11 P: Vrlo ste detaljno opisali ovaj sporazum i kako je do njega došlo.
12 Da li je taj sporazum realizovan, gospodine Jarčeviću? Kakva je bila njegova
13 sudbina?

14 O: Posle tog sastanka, premijer Republike Srpske Krajine, inženjer
15 Bjegović, organizovao je komisije koje su trebale da realizuju sporazum.
16 Međutim, posle tog referisanja Boutrosa-Ghalija, kao iz vedra neba iz
17 Zagreba je došla vest, Tuđman je javno kazao da Erdutski sporazum ne
18 prihvata i da ga smatra ništavnim.

19 Ujedinjene nacije, ako smem da dodam, nisu kritikovale ni Tuđmana ni
20 hrvatsku Vladu.

21 P: Da li su predstavnici Rusije i Amerike na tom sastanku u Erdutu
22 davali neke garancije da će se taj sporazum ostvariti?

23 O: Gospodine Milovančeviću, kad sam ja potpisivao taj sporazum, iza
24 mene su stajali Churkin i Redman. Amerikanac mi je doslovno rekao ovo:
25 "Gospodine Jarčeviću, za ovaj sporazum garantuju Sjedinjene Države i
26 Rusija." Kud ćete veću garanciju?

27 I rekao mi je, meni i premijeru, naravno, nije meni samom, al' pošto
28 sam ja potpisivao, on je to komentarisao odmah posle mog potpisa:

29
30

1 "Ukoliko bi Hrvatska postupila verolomno, kao što to često radi, Churkin i
2 Rusija su zaduženi da ga primoraju da ovaj sporazum sprovede." Tada je
3 Churkin dodao: "Ukoliko se to ču... desi, ja ću doputovati pre u Knin, pa onda
4 u Zagreb. Sporazum će morati biti sproveden." Kada je predsednik Hrvatske
5 Tuđman ovo izjavio, ja sam poslao faks Churkinu i ruskoj ambasadi u
6 Beogradu. Oni nisu odgovarali. Ja sam poslao faks da stižem u Moskvu da se
7 objasnimo oko ovog sporazuma.

8 I ja sam odletio u Moskvu, međutim, kad sam ušao u Ministarstvo za
9 inostrane poslove Rusije, rekli su mi da je Churkin tog dana odleteo za
10 Brisel poslovima. Mene je primio potonji ministar za inostrane poslove
11 Rusije, Ivanov. Ušao sam u njegov kabinet i pitao ga šta će Rusija preduzeti
12 protiv Hrvatske koja je odbila da ispoštuje ovaj sporazum.

13 Zamislite, gospodo, meni je Churkin, ovaj, Ivanov odbrusio da o
14 sporazumu neće da kaže ni jednu jedinu reč, i da neće da objašnjava stav
15 Rusije o tome. I dobro me iskritikovao zato što Srbi ne umeju da žive sa
16 Hrvatima i Muslimanima. I dao mi je primer ruski, da tamo ima 30 miliona
17 Muslimana, i da oni žive sa njima odlično, i dobro se slažu i sa Čečenima.
18 Ja sam samo mogao da kažem: "Gospodine Ivanov, imaćete Vi problema sa
19 Čečenima." On o drugom ničem nije hteo da razgovara.

20 P: Da li sam u pravu kada, dakle, Vas razumem tako što zaključujem da
21 ovaj sporazum nikada nije realizovan, jer je odbijen od strane Tuđmana?

22 O: U takvoj situac... Pardon što brzo počinjem. U takvoj situaciji
23 pojavljuju se ponovo predstavnici Međunarodne konferencije o bivšoj
24 Jugoslaviji, Stoltenberg, njegov zamjenik Knut Vollebaek, potonji ministar
25
26
27
28
29
30

1 za inostrane poslove Norveške, i predlažu nam sad tajne pregovore. Rekli su:
2 "Vidite, ovi javni pregovori nisu doveli ni do kakvog rezultata. Norveška
3 Vlada garantuje tajnost i mi ćemo putovati u Norvešku, tamo će stići i
4 hrvatska delegacija, Hrvati nam garantuju da će biti potpisan ugovor sličan
5 onome u Erdutu."

6 P: Mogu li Vas... mogu li Vas na trenutak prekinuti, gospodine
7 Jarčeviću? Dakle, ovaj Erdutski sporazum koji ste Vi potpisali, ugovor,
8 potpisan je 15.07.1993., a Vi sada govorite o inicijativi gospodina Knuta
9 Vollebaeka. Kada je ona bila i ko je bio iz delegacije Republike Srpske
10 Krajine?

11 O: Znači, avgust, septembar, pojavljuje se Knut Vollebaek. Pre ovog
12 predloga za tajne pregovore u Norveškoj, on najavljuje u Knin, ja sam tada
13 bio u Beogradu, tog se dana zadesio, da će 8. septembra 1993. godine doneti
14 hrvatski predlog o mirnom rešenju u Knin, i moli Vladu Krajine da ga
15 prihvati. Đorđe Bjegović odgovara da ga čeka u Kninu.

16 I 9. marta, Knut Vollebaek...

17 P: Oprostite -

18 O: ...devetog, izvinite, septembra. Izvinjavam se, 8. septembra, 8., to
19 je tačno.

20 P: Koje godine?

21 O: Osmog septembra 1993., Knut Vollebaek stiže iz Zagreba, otvara
22 fasciklu i počinje da čita hrvatski predlog teksta sporazuma. A u tom
23 momentu ulazi jedan od oficira Krajine i kaže: "Hrvatska vojska je, pre sat
24 vremena, napala Medački džep."

25

26

27

28

29

30

1 P: Kako je reagovala srpska delegacija, i šta se dalje dešavalo?

2 O: Premijer Đorđe Bjugović je pitao Knuta Vollebaeka: "Šta se ovo
3 desilo? Hrvati nam šalju predlog, a izvršili su agresiju na našu
4 teritoriju?" Naravno, Knut Vollebaek pakuje stvari, vraća se u Zagreb.
5 Jednom jedinom rečju, kao predstavnik Ujedinjenih nacija, nije optužio
6 Hrvatsku. A vi znate šta se desilo Medačkom džepu.

7 P: Da li nam Vi možete reći šta Vi o tome znate?

8 O: Ja znam na osnovu izveštaja francuskog generala Jeana Cota. On je
9 poslao kopiju svog izveštaja Vladi Republike Srpske Krajine. Ja sam ga
10 kopirao i koristio ga u Ministarstvu za inostrane poslove. On je doslovno
11 rekao da je 11 sela u Lici srušeno sa zemljom. Svi uhvaćeni civili su
12 pobijeni. Sve životinje su ubijene, i doslovno je rekô da mačke i psi nisu
13 ostali živi. Mačke i psi, da znate, bili su vešani o velika stabla ili
14 zakivani velikim ekserom za stabla.

15 Ja mislim da je komandovao tom hrvatskom vojskom današnji predsednik
16 tzv. vlade Kosova, Agim Čeku, i jedan od hrvatskih generala, ako se ne
17 varam, general Norac.

18 P: Da li nešto znate o žrtvama koje su... koje je srpsko stanovništvo
19 pretrpelo?

20 O: Znate, moju dokumentaciju je iz Ministarstva odnela policija
21 Srbije 1996. godine. Ja sam imao te podatke. Čini mi se da je ubijeno negde
22 oko 80 i nešto Srba u tih 11 sela. Naravno, oni koji su pobjegli ostali su
23 živi samo zahvaljujući tome što ih Hrvatska vojska nije pronašla u šumi.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Hvala Vam. Da li ste, inače, tom prilikom, kada je gospodin Knut
2 Vollebaek doneo papir iz Zagreba, ponudu hrvatsku srpskoj strani, da li ste
3 bili upoznati sa sadržajem te ponude, ili se ova informacija o Medaku
4 dogodila pre Vašeg upoznavanja?

5 O: Nikad taj tekst nisam video jer je gospodin Vollebaek zatvorio
6 fasciklu i vratio se u Zagreb.

7 P: Da li nam možete reći, gospodine Jarčeviću, da li je i nakon ovoga
8 ipak došlo do nastavka pregovora? Da li je bilo i drugih pokušaja da se na
9 miran način reše ovi odnosi?

10 O: Da. Opet Knut Vollebaek. Ono što sam malopre pre vremena rekao,
11 nudi nam tajne pregovore u Norveškoj. Mi prihvatamo.

12 P: Kada, gospodine Jarčeviću, kažete "Mi prihvatamo", možete li nam
13 reći ko to prihvata?

14 O: Pa, ja govorim u ime Vlade Republike Srpske Krajine.

15 P: I kada su ti pregovori bili, i ko je bio u delegaciji Republike
16 Srpske Krajine?

17 O: Vođa delegacije bio je predsednik Republike Srpske Krajine Goran
18 Hadžić. Ja sam bio drugo lice po rangu u delegaciji, s tim što su išli još
19 ministar za odbranu admiral Rakić, ministar pravosuđa Radomir Kužet, to je
20 bio vrh delegacije Republike Srpske Krajine, i prevodilac je bio Bora Božić,
21 mada je jedan od svedoka kod gospodina Miloševića svedočio o sasvim drugom
22 čoveku. Bora Božić je bio prevodilac, ako je to važno za Sud.

23 I šef hrvatske delegacije bio je Hrvoje Šarinić. On je bio šef
24 kabineta Franje Tuđmana i bio je šef državne bezbednosti Hrvatske. Ova druga
25 titula je važna zbog onoga što će uslediti tokom dva dana pregovora.

26 P: Možete li nam, gospodine Jarčeviću, reći kada su bili ti pregovori
27 u Oslu?

28
29
30

1 O: Drugog novembra 1993. godine u jednom mestu 60 km dalje od Osla.
2 Ja se izvinjavam što sam zaboravio i ime tog mesta, ali ga u dokumentima
3 ima.

4 P: Da li su ti pregovori bili javni ili je bila obezbeđena potpuna
5 diskrecija pregovarača... pregovaračima?

6 O: Pregovori su bili strogo tajni i, verujte, nijedan novinar, ni u
7 Beogradu, ni u Krajini, ni u Zagrebu, ni u Norveškoj nije došao do podataka
8 da su pregovori u toku.

9 P: Da li nam možete reći kakva je bila sadržina predloga i da li je
10 postignut neki dogovor?

11 O: Da. Knut Vollebaek je rukovodio, on je uglavnom predložio nacrt
12 sporazuma, i mi i Hrvati smo ga prihvatili. I negde, mislim da je to bio 3.
13 novembar, oko 10 sati noću, ili 22.00h, smo se saglasili da bude
14 potpisivanje sutra u 8.00h ujutru. Vollebaek je rekô da će tom prilikom
15 dovesti sve strane i domaće novinare iz Osla, obavestiće ih da dođu i toj
16 svečanosti će oni prisustvovati. Takođe je rekao da će doći državna
17 televizija Norveške. I šta se desilo -

18 P: Gospodine Jarčeviću, možete li nam, pre nego što opišete šta se
19 desilo - oprostite što sam Vas prekinuo - reći samo šta je suština
20 sporazuma?

21 O: Suština sporazuma bila je slična onoj u sporazumu potpisanom u
22 Erdutu. Trebale su komisije, na osnovu tog sporazuma, da se dogovore o
23 sažimanju poslova iz svih grana, kao što sam rekô, to je saobraćaj,
24 privreda, trgovina, pa posle prosveta, kultura i ostalo. Znači, komisije su
25 trebale da na osnovu ovog sporazuma, kako sam kazao, dovedu Hrvatsku do
26 dvokantonskog sistema, onako kako je kasnije stvorena i Bosna. Verovatno u
27 Dejtonu su imali u vidu ove namere sa Hrvatskom koje nisu uspele, pa, eto,
28 konačno su uspele u slučaju Bosne i Hercegovine.

29
30

1 P: Kažete "dvokantonski sistem". Da li to znači da je na tim
2 pregovorima dogovaran... suštinski dogovoreno da Republika Srpska Krajina,
3 odnosno, područje tadašnje Republike Srpske Krajine bude u sastavu Hrvatske
4 kao kanton i da to bude jedna država?

5 O: Jedna država sa dva kantona bi i bila da su ti sporazumi poštovani
6 i da su komisije završile svoj rad do kraja. Ali, eto -

7 P: Gospodine Jarčeviću, dopustite, molim Vas, samo jedno pitanje.
8 Takav je predlog iznet i Vi kažete da ste ga Vi, u ime srpske delegacije
9 prihvatili, a da je takav predlog prihvatila i hrvatska strana. Da li je to
10 tačno?

11 O: U Oslu, prihvatili smo ga, i dogovorili se da ga potpišemo 4.
12 novembra u 8.00h ujutru, uz prisustvo svih novinara.

13 P: Gospodine Jarčeviću, pre pauze koja će biti sad u 12.00h, samo nam
14 recite tačan datum. To je, dakle, 4. novembar koje godine?

15 O: 1993.

16 P: Dakle, 4. novembar 1993. godine, Oslo. Tu smo stali.

17 O: Pored Osla, molim Vas - 60 km od Osla, ja sam zaboravio ime tog
18 gradića maloga ili sela, više ne znam tačno.

19 P: Hvala Vam. Časni Sude, možda bi sada bio momenat za pauzu?

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Jeste zaista. Hvala lijepo.

21 Nastavit ćemo u 12.30h.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.
2 ... Početak pauze u 12.00h
3 ... Sjednica nastavljena u 12.32h
4 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Izvolite sjesti.
5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Izvolite, gospodine Milovančević,
6 nastavite.
7 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.
8 P: Gospodine Jarčeviću, pre pauze govorili smo o razgovorima u jednom
9 mestu kod Osla u novembru 1993. godine. Objasnili ste da je i od strane
10 delegacije Republike Srpske Krajine i od strane delegacije Hrvatske, koju je
11 predvodio visoki funkcioner te države gospodin Šarinić, prihvaćen sporazum o
12 kantonalnom uređenju Hrvatske; dakle, faktički, o integraciji Republike
13 Srpske Krajine u Hrvatsku. Da li je taj sporazum sutradan i potpisan na
14 konferenciji za štampu kao što je zakazano?
15 O: Hvala. Ja bih samo dodao, nigde u tekstu nije pisalo "kantonalno",
16 ali kao što sam rekao i u vezi sa Erdutskim sporazumom, komisije su trebale
17 da dovedu do takvog organizovanja Hrvatske države, gde bi Krajina bila jedan
18 deo, odnosno kanton, ovaj, Srba ravnopravan sa kantomom Hrvata. Nigde to
19 nije pisalo, ali u razgovorima je rečeno da će rad komisijâ dovesti do toga,
20 što je bilo i sasvim normalno ako bi se, ovaj, ujedinili saobraćaj,
21 trgovina, školstvo, itd. Taj je trebao da bude, kako sam rekao, potpisan u
22 8.00h ujutru.
23 Međutim, šta se dešava. Naši ljudi iz Zagreba, u 10.30 noću,
24 dostavljaju nama pismo predsednika hrvatske države Franje Tuđmana upućeno
25 svim šefovima država u svetu, u kojem on podvlači da Hrvati neće sa
26 pobunjenim Srbima potpisivati nikakve sporazume. To je značilo da sporazum,
27 koji imamo u nacrtu i koji treba da se sutra potpiše, je stavljen van snage.
28 U to vreme kad smo mi imali pismo hrvatskog predsednika, hrvatska ga
29 delegacija još nije imala. Ja sam bio u vrlo neprijatnoj situaciji zbog tog
30

1 što su nas uvek optuživali da smo kruti, da nećemo da saradjujemo, i shvatio
2 sam da će sutradan sa konferencije za štampu otići vest da su opet kninski
3 Srbi ti koji nisu potpisali sporazum.

4 Ja sam tog momenta, dok hrvatska delegacija još nije imala pismo
5 Tuđmanovo, i o čemu ništa nije znao Knut Vollebaek, nazvao svoj kabinet u
6 Beogradu, koji je radio 24 sata, i izdiktirao sam svom saradniku čime da
7 obavesti agencije tu noć, novinske agencije. I on je javio da je odlukom i
8 pismom predsednika Tuđmana prekinut rad dve delegacije koji je trebalo da
9 potpišu sporazum tog jutra u Norveškoj. I naravno, valjda posle sat vremena
10 su i Hrvati dobili to pismo svog predsednika. Ne znam da li su obavestili
11 ili nisu Vollebaeka, ali novinari koji su kretali prema nama iz Osla, već su
12 od agencija pročitali vest da je predsednik Tuđman zabranio dalje pregovore
13 i potpisivanje ugovora sa Krajišnicima.

14 I šta se desilo, ujutru u 8.00h sedamo kao da ćemo da potpišemo
15 sporazum. Hrvatski šef delegacije otvara fasciklu i vadi pismo generala
16 Tuđmana i čita ga. Daje nam do znanja šta piše u pismu, međutim, prekinuo ga
17 je naš ministar za pravosuđe Radomir Kužet, i kazao je: "Gospodine Šariniću,
18 nemojte čitati, imamo to pismo," i pokaže iz naše fascikle istovetnu kopiju.
19 Šarinić se zaprepastio, on je šef bezbednosti Hrvatske, pita: "Odakle vam
20 to?" A kaže on, naš ministar: "Pa, imamo prijatelje u Zagrebu i dobili smo."
21 To je bilo zapanjujuće. Tad se i Knut Vollebaek iznenadio, i tog momenta je
22 Knut Vollebaek saznao od novinara da je noćas vest procurila sa srpske
23 strane, da će se završiti ovako kako govori predsednik, ovaj, šef hrvatske
24 delegacije Šarinić.

25 Naravno, Šarinić je rekao: "Jeste. Uz ovakvo pismo predsednika
26 Hrvatske, ja ne mogu ni da nastavim pregovore ni da potpišem to što smo

27
28
29
30

1 sinoć dogovorili." Pred novinare smo izašli pre mi, pa onda Hrvati. Mi smo
2 saopštili ono što smo noćas poslali redakcijama, a ne znam šta je šef
3 hrvatske delegacije rekao, jer mi smo se već uputili prema aerodromu.

4 P: Da li -

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Mogu li Vas ja prekinuti?
6 Gospodine Jarčević, rekli ste da je komisija koja je trebala da primijeni
7 sporazum, ali da u tom sporazumu se nije pominjala riječ "kanton" /kako je
8 prevedeno/. Šta je bio sadržaj tog sporazuma?

9 SVJEDOK: Sadržaj tog sporazuma Veće može da dobije i od advokata i od
10 tužilaca. Oni su sačuvani, iako ne u mojoj arhivi, ali -

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Jarčević, ja tražim od
12 Vas da date iskaz. Nemojte me upućivati na Tužilaštvo. Koliko je Vama
13 poznato, šta je bio sadržaj tog sporazuma?

14 SVJEDOK: Hvala lepo, i izvinjavam se ako je došlo do nesporazuma. U
15 tom sporazumu je uglavnom pisalo da se uspostavlja mir između dve strane.
16 Nikad nije spominjana Hrvatska i Republika Srpska Krajina da se ne bi ponos
17 Hrvatske vređao, koja nije priznavala Republiku Srpsku Krajinu.

18 Znači, uspostavlja se mir između dve države. Recimo, između ostalog,
19 u sporazumu iz Erduta bilo je predviđeno da će teško naoružanje, kako i
20 jeste u Krajini, biti pod ključem Ujedinjenih nacija, ali 10 km od linije
21 razgraničenja, i prvi put smo postigli da i hrvatsko oružje bude udaljeno,
22 odnosno teško naoružanje, 10 km od granice Republike Srpske Krajine. To su
23 bile glavne tačke mirovnog sporazuma.

24 Znači, po ovom tekstu, nije bilo mogućnosti da dođe do novih
25 konflikt... vojnog konflikta.

26
27
28
29
30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala lijepo. Možete nastaviti,
2 gospodine Milovančević.

3 G.. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni... Hvala, časni Sude.

4 P: Da li... da li je ova konferencija za štampu, o kojoj ste govorili,
5 značila kraj pokušaja da se tom prilikom postigne sporazum? Dakle, ni taj
6 sporazum nije realizovan iz ovih razloga? Jesam u pravu, gospodine Jarčeviću?

7 O: Razloge sam naveo. Predsednik Hrvatske je zabranio delegaciji da ga
8 potpiše.

9 P: Da li je i nakon ovoga bilo i drugih, još novijih pokušaja, odnosno,
10 naknadnih pokušaja da se sporazumom dođe do mirnog rešenja krize na tom području?

11 O: Hvala. Možda je zanimljivo da kažem, posle ovog neuspeha očigledno na
12 mene se naljutio gospodin Knut Vollebaek. Kazao mi je: "Ti si uništio moju
13 karijeru, jer si obavestio redakcije." A ja sam ga pitao: "Pa zašto se niste
14 naljutili na Hrvatsku, koja je odbila da potpiše sporazum?" On je ćutao. Ali, on
15 je čovek koji će predložiti i sledeće pregovore između Republike Srpske Krajine
16 i Hrvatske, i Vlada će i ovog puta, kao svakog puta do tada, prihvatiti njegov
17 predlog. A on je odabrao mesto da pregovori budu u Beogradu, u jednoj od vila
18 predsednika Savezne Republike Jugoslavije gospodina Miloševića, a to su vile u
19 selu Dobanovci, nekih 30 km daleko od Beograda.

20 I mi ćemo se tu sastati u decembru, ali to neće bit poslednji pokušaj za
21 postizanje sporazuma između Hrvatske i Krajine. Ja ću i o drugim sporazumima da
22 pitam ako... da pričam ako Vas to zanima.

23 P: Gospodine Jarčeviću, samo da napravimo pauzu zbog prevodilaca.

24 Rekli ste da je, posle i ovog poslednjeg neuspeha u Oslu, gospodin Knut
25 Vollebaek predložio pregovore. Kome je on to predložio pregovore, da li Vladi
26 Republike Srpske Krajine, i ko je u tim razgovorima u Dobanovcu... u Dobanovcima
27 1994. učestvovao sa vaše i sa - 1993., pardon, u decembru 1993. - ko je
28 učestvovao sa vaše, a ko sa hrvatske strane?

29

30

1 O: Ovaj decembar 1993. je zanimljiv, jer su tad planirani izbori u
2 Republici Srpskoj Krajini, i to su poslednji pregovori... pretposlednji
3 pregovori na kojima će učestvovati ova dotadašnja Vlada Republike Srpske
4 Krajine. Šef naše delegacije bio je opet predsednik Republike Srpske Krajine
5 Goran Hadžić, a hrvatske Hrvoje Šarinić, ovaj iz Norveške. Zanimljivo je... to
6 kažem da je bilo u d... to je bilo u decembru, ja ne mogu tačno da se setim
7 datuma, ali pre nego što će biti parlamentarni predsednički izbori u
8 Republici Srpskoj Krajini.

9 P: Da li nam možete reći šta je bila tema tih razgovora i da li je
10 neki dogovor postignut, i da li ste Vi bili na tim razgovorima?

11 O: Da, bio sam na tim razgovorima i sa mnom je bio opet ministar za
12 pravosuđe Radomir Kužet. Znači, šef delegacije je bio Goran Hadžić,
13 predsednik Republike Srpske Krajine.

14 Opet je nacrt sporazuma predložio Knut Vollebaek. Mi smo ga pratili,
15 njegov tekst smo prihvatili, nismo imali ozbiljnijih primedbi, s tim,
16 naravno, što smo se trudili da nikad u tekstu naša strana ne bude
17 okarakterisana kao nacionalna manjina, na čemu su Hrvati stalno insistirali.
18 I Hrvati su popustili, međutim, hopet /sic/, pred samo potpisivanje, uzeo je
19 reč šef hrvatske delegacije Hrvoje Šarinić, i iskoristio je priliku što je
20 bilo precizno povučeno razgraničenje između Hrvatske i Krajine. I u tom
21 razgraničenju, 'ružičaste zone', tzv. 'ružičaste zone', koje su Hrvati
22 smatrali svojom teritorijom, bile su u području Republike Srpske Krajine,
23 što su se Hrvati i složili sa tim.

24 I u ovom sporazumu je bilo postignuto to da oni na onim područjima
25 koja su Hrvati bili okupirali u... 8. septembra 1993. i 22. januara 1993., bude
26 uz policiju UNPROFOR-a i policija Republike Srpske Krajine u ograničenom
27 broju. To je za nas bilo dovoljno. Međutim, pred samo potpisivanje, gospodin
28 Šarinić je rekô: "Ne slažem se sa povučenom linijom graničnom u Ravnim
29 Kotarima," jer jedno poljoprivredno dobro ili voćnjak koji je pripao Krajini

30

1 ne može da dozvoli da bude u Krajini. Onda je gospodin Kužet, koji je rođen
2 u tom kraju kazao: "Pa, to je socijalističko poljoprivredno dobro. Pre
3 nacionalizacije zemlje, sve te njive su bile privatno vlasništvo Srba."
4 Šarinić je rekô: "Da, ali ja od svoje vlade nisam dobio ovlašćenje da to
5 ustupim Krajini, i ja moram u Zagreb na konsultacije; ugovor potpisat' ne
6 mogu." Tako se završio i ovaj sastanak dve delegacije.

7 P: Gospodine Jarčeviću, možete li nam u najkraćem obliku reći šta je
8 bio osnovni smisao tog sporazuma, odnosno, šta je bio sadržaj tih razgovora?
9 Šta je to trebalo potpisati? O čemu ste se to dogovorili tada, u decembru
10 1993., sa hrvatskom stranom?

11 O: Pa, kao što sam odgovorio na pitanje predsedavajućeg Veća, tekst
12 je bio uglavnom taj da se onemogući izbijanje vojnih sukoba. Znači,
13 razgraničenje, oružje pod kontrolom, hrvatsko oružje 10 km dalje, s tim što
14 će i nad tim oružjem, hrvatskim, da kontrolu obavljaju oficiri Ujedinjenih
15 nacija. To je za nas bilo veliki, veliki cilj, i mi smo ga postigli u svakom
16 od ovih nacрта, od Erduta do Beograda. I kažem Vam, svaki od tih nacрта je
17 podrazumevao rad komisija koje bi uspostavile ujedinjenje svih oblasti
18 delatnosti u jednoj i drugoj državi.

19 P: Hvala.

20 O: Međutim, ako smem da dodam, to nije kraj pregovora. Biće još tri
21 susreta između delegacija - ili izbegavanje susreta, kako hoćete - svaki je
22 poseban od izbora nove vlasti u Republici Srpskoj Krajini.

23 P: Nakon ovih decembarskih neuspelih pregovora, objasnili ste kako je
24 to bilo, kada je bio... Kada su bili sledeći pregovori?

25 O: Sledeće pregovore opet predlaže Knut Vollebaek, i dodaje nove
26 kvalitete. Kaže: "Obavićemo ih u ambasadi Ruske Federacije u Zagrebu.

27
28
29
30

1 Da li se slažete?" Mi smo rekli, kao i dosad: "Slažemo se i sa ovim
2 predlogom" I dvadeset drugog, ako se ne varam to je bilo... ne, 22. marta smo
3 otputovali, i bili smo pred potpisivanjem tog sporazuma u ruskoj ambasadi u
4 Zagrebu, a onda je došlo do nekih nesuglasica oko razgraničenja, pa smo
5 odgodili pregovore i zakazali ih ponovo za 28. mart, opet u ambasadi Rusije,
6 opet u Zagrebu. I ovog puta, da Vam kažem, ponovo su prisutni Charles Redman
7 i Vitaly Churkin. Oni svojim prisustvom kažu napraviće pritisak na hrvatsku
8 stranu da konačno potpiše jedan sporazum i da ga više ne stavlja van snage.
9 Tako su oni to objasnili nama.

10 P: Gospodine Jarčeviću -

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Mogu li ja samo nešto utvrditi.
12 Sada govorimo o 22. i 28. martu 1994. Je li godina 1994.?

13 SVJEDOK: Tačno tako. To je... to je... to su moji poslednji dani na
14 položaju ministra za inostrane poslove. Šef delegacije tamo bio je admiral
15 Rakić. Ja sam bio drugi član delegacije. A treći član delegacije je bio
16 general Mile Novaković.

17 G.. MILOVANČEVIĆ:

18 P: Gospodine Jarčeviću, to je, dakle, 22., pa potom 28. i 29. mart
19 1994. godine. Da li Vi sada govorite o čuvenom Zagrebačkom sporazumu koji je
20 tom prilikom postignut -

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Izvinjavam se, gospodine
22 Milovančević. Svjedok nije pominjao 23., on je pomenuo 22. i 28... 22. i 28.
23 mart 1994.

24 SVJEDOK: Da.

25 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, ja sam... Oprostite, časni Sude. Ja sam
26 učinio omašku u datumu. Hvala Vam na ovoj korekciji. Ne bih hteo da pravim
27 zabunu. Mnogo je datuma inače.

28

29

30

1 P: Dakle, to je bilo krajem marta 1994. Bitna mi je godina; 1994., je
2 l' tako, gospodine Jarčeviću?

3 O: Da, a 29. je potpisan sporazum.

4 P: Još jedno pitanje me interesuje. Da li su u to vreme već i bili
5 završeni predsjednički izbori u Republici Srpskoj... parlamentarni i
6 predsjednički izbori u Republici Srpskoj Krajini, i ko je tada bio
7 predsjednik Republike Srpske Krajine?

8 O: Tada je predsjednik Republike Srpske Krajine, koji je u drugom
9 krugu pobedio svog rivala dr. Milana Babića, gospodin Milan Martić. I on je
10 oberučke prihvatio ovaj spor... ovaj odlazak u Zagreb, iako nama nije bilo
11 jednostavno putovati u krajeve države odakle je prognano 400.000 Srba.

12 P: Da li nam možete reći šta je smisao tog Zagrebačkog sporazuma, šta
13 je najznačajniji deo njegov? Pominjali ste razdvajanje snaga. Kako je to
14 obavljeno?

15 O: Najveći domet ovog sporazuma je... Ne razumem -

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Upravo sam želio da kažem, ako
17 možete konkretno da pomenete, šta je gospodin Knut Vollebaek dodao novo tom
18 sporazumu? Koje su to nove karakteristike?

19 SVJEDOK: Najnovije u ovom sporazumu je što nije stavljen van snage.
20 Ovo je prvi sporazum potpisan s Hrvatima da se od njega nije odustalo ili da
21 posle potpisivanja nije bio stavljen van snage. Znači, on je praktično
22 trajao sve do hrvatske okupacije Republike Srpske Krajine. Najvažnija
23 odrednica je upravo stavljanje hrvatskog oružja 10 km od granice između
24 Krajine i Hrvatske, s napomenom da će to oružje biti, kao i srpsko, pod
25 kontrolom Ujedinjenih nacija.

26 Isto je njime predviđen nastavak pregovora između dve strane, što
27 opet podrazumeva rad komisija na uspostavljanju zajedničkog saobraćaja, pa

28

29

30

1 pomalo... lako /sic/ trgovine, privrede i ostalog. On je trebao da bude
2 završnica onoga gde smo bili počeli u...u Erdutu 15. jula 1993. godine. Znači,
3 ta ideja o stvaranju jedne države sa dva kantona, ako mogu to uslovno da
4 kažem, ili dve državotvorne etničke zajednice.

5 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, da li je potrebno da napravimo kraću
6 pauzu ako je to važno Vama zbog... Hvala. Možemo nastaviti onda.

7 P: Gospodine Jarčeviću, dakle, tada 29. marta 1994. godine,
8 delegacije Republike Srpske Krajine i Republike Hrvatske su u zagrebačkoj... u
9 ruskoj ambasadi, u ambasadi Ruske Federacije u Zagrebu, potpisale taj
10 sporazum koji se označava nazivom i Zagrebački sporazum. Je l' o tom
11 sporazumu govorimo?

12 O: Da, o tom je sporazumu reč, i ako Vas to zanima, a možda... mi smo
13 uspjeli da iz tog teksta izbacimo nešto što je bilo uneseno. Zato je umesto
14 28. potpisan 29., jer u njemu je pisalo da će on funkcionisati na osnovu
15 rezolucija Saveta bezbednosti. Mi smo preko Churkina i Redmana uspjeli da tu
16 rečenicu izbacimo jer su rezolucije Saveta bezbednosti bile suprotne duhu
17 Vanceovog plana. Vanceov plan je govorio da neće biti prejudiciranja
18 političkog rešenja u pregovorima dve etničke zajednice, a mnoge rezolucije
19 su Krajinu tretirale kao sastavni deo Hrvatske. I taj deo oslanjanja na
20 rezolucije iz ugovora je izbačen na intervenciju Redmana i Churkina;
21 poslušali su naš predlog.

22 P: Hvala Vam. U vezi sa realizacijom ovog sporazuma poznatog kao
23 Zagrebački sporazum, da li je bilo predviđeno da obe strane naprave komisije
24 koje će - na različitim nivoima komandovanja - koje će realizovati ovaj
25 Zagrebački sporazum? Dakle, da li je bilo predviđeno osnivanje takvih
26 komisija za realizaciju?

27 O: Jeste. Da, takve komisije su počele da rade, ali ja više nisam bio
28
29
30

1 ministar za inostrane poslove. Nisam učestvovao u tim pregovorima, ali su na osnovu
2 ovog sporazuma bili postignuti vidni rezultati i činilo se da će sve funkcionisati
3 kako treba, bez upotrebe oružja.

4 Te 1994. i 1995. godine - sećate se - bio je otvoren i put, preko zapadne
5 Slavonije i teritorije Republike Srpske Krajine, koji je spajao hrvatsku prestonicu
6 Zagreb sa istočnim delovima hrvatske države.

7 P: Da li Vam je poznato, gospodine Jarčeviću, da li se srpska strana, da li
8 su vlasti Republike Srpske Krajine postupile po ovom Zagrebačkom sporazumu i da li
9 svoje jedinice strelj... sa streljačkim naoružanjem, sa tenkovima i sa artiljerijom,
10 povukle na ona rastojanja kako je to predviđao ovaj Zagrebački sporazum? Da li je
11 to realizovano na terenu?

12 O: Da, to je realizovano i znam da su oficiri UNPROFOR-a rekli da su na
13 tako nešto primorali i hrvatsku stranu.

14 P: Hvala Vam. Malopre ste pomenuli da problem rada tih komisija niste
15 pratili jel /sic/ više niste bili ministar spoljnih poslova. Možete li nam reći
16 kada ste prestali da budete ministar spoljnih poslova i na kojoj ste se funkciji
17 posle toga nalazili?

18 O: Ako se ne varam, ja sam negde krajem aprila 1993. godine... - 1994.,
19 pardon, 1994. - napustio Ministarstvo za inostrane poslove gde sam nekoliko dana
20 sedeo da predam dužnost svom nasledniku, doktoru Milanu Babiću.

21 I, kad sam hteo da se vratim na svoje radno mesto u Jugoslaviji, zamolio me
22 je predsednik Milan Martić da ostanem u njegovom kabinetu i da se brinem o spoljnim
23 poslovima. Da mu pomazem u tim vezama sa Ujedinjenim nacijama, kako sam rekao na
24 početku, i sa članicama Ujedinjenih nacija. Ja sam obavestio ministarstvo
25 Jugoslavije o tome pismom i oni su odobrili da produžim rad u Republici Srpskoj
26 Krajini, i prešao sam u kabinet predsednika Martića. Nije važno, nalazio se u

27
28
29
30

1 drugom kraju Beograda, a ne tamo gde su bile prostorije Ministarstva za
2 inostrane poslove.

3 P: U vezi sa ovim poslednjim Vašim odgovorom, gospodine Jarčeviću,
4 rekli ste: "Obavestio sam vlasti Jugoslavije i one su odobrile da nastavim
5 rad u Krajini." Međutim, kada ste počeli iskaz danas, objasnili ste da se, u
6 stvari, radilo o regulisanju radno-pravnog statusa. Da li... šta je značila
7 ta, kako Vi kažete, dozvola vlasti Jugoslavije? Da li je to značilo,
8 postaviću Vam direktno pitanje, da Vaš radni odnos u Jugoslaviji i dalje
9 mini...miruje dok obavljate ovu novu dužnost? Jer to tô značilo ili je nešto
10 drugo?

11 O: Da, pod istim uslovima.

12 P: Hvala. Vi ste prihvatili da budete savetnik gospodina Milana
13 Martića. Kažete, niste ga poznavali pre nego što ste došli za Ministra
14 spoljnih poslova Republike Srpske Krajine. Upoznali ste ga u toku rada Vlade
15 i u toku Vašeg delovanja u svojstvu ministra. Da li ste Vi... kakav ste Vi
16 stav imali prema njemu kao čoveku i šta Vas je rukovodilo da prihvatite
17 takav njegov poziv?

18 O: Gospodin Milan Martić je jedan od retko časnih i čestitih ljudi.
19 On nije svoju poziciju koristio ni za šta u smislu da bi se obogatio, da bi
20 stekao neke privilegije u odnosu na svoju funkciju, i nikad nije iskazivao
21 mržnju ni prema jednoj naciji i ni prema jednoj vjerskoj zajednici. To je
22 ono što su bili i moji lični i životni stavovi i u tome smo se izvrsno
23 slagali.

24 P: Da li je to bila odlučujuća okolnost koja Vas je navela da
25 prihvatite ovakvu funkciju njegovog ličnog savetnika, savetnika predsednika
26 republike za spoljne poslove?

27 O: Tada sam ja imao šansu da odem negde za šefa neke od ambasada ju...
28 Savezne Republike Jugoslavije, ali situacija dela srpskog naroda u Bosni i
29 Hercegovini i Republici Srpskoj Krajini nije mi dozvoljavala da svoje lične
30 interese stavim ispred potreba svog ugroženog naroda. Ja znam da nisam ni

1 sposobniji, ni pametniji od onih koji bi me možda zamenili na tom radnom
2 mestu, ali sam znao da imam veze u svim zemljama sveta koje sam stekao kao
3 ministar za inostrane poslove, i drugom čoveku bi trebalo najmanje 6 meseci
4 da te veze održi ili uspostavi sa njima neku saradnju.

5 Da bi Vam bilo jasnije, ja ću Vam reći da sam ja, kao ministar za
6 inostrane poslove, imao oko 70 dobrovoljaca, Srba i stranaca, koji su
7 distribuirali naša dokumenta od Amerike do Rusije, u Francuskoj, Engleskoj,
8 Holandiji, u Australiji, i svim skoro važnijim zemljama sveta. U takvim
9 okolnostima ja nisam mogao da odbijem predlog gospodina predsednika.

10 P: Hvala Vam. Poslednji datum koji smo pominjali, gospodine
11 Jarčeviću, bio je 29. april 1994., kada je potpisan pomenuti Zagrebački
12 sporazum. Trebalo se i dalje baviti poslovima koje je zahtevao život. Šta su
13 više... bile Vaše dalje aktivnosti? Da li je bilo nekih problema na Vašem novom
14 mestu savetnika predsednika republike, vezanih za Bosnu, za Bihać? Kada je
15 to bilo? Da li se sećate tih detalja?

16 O: Da, 1994. godine. Karakteristično za Balkan, da se jedna
17 nacionalna zajednica lako zavadi s drugom, ili jedna verska zajednica s
18 drugom, ili jedna politička stranka sa drugom političkom strankom. Naravno,
19 uvek je to bilo vezano za interese velikih sila, onih koje su značajnije u
20 Evropi i susednoj Aziji. I upravo ono što nije do tada nikada bilo,
21 muslimanska verska zajednica se podelila na dva politička tabora i ljuto
22 zaratila među sobom, a to je bilo na granici Republike Srpske Krajine u tzv.
23 'Bihaćkoj oblasti' u kojoj je - to Veće treba da zna - 1941. godine hrvatska
24 vojska zaklala ili bacila u jame 16.500 pravoslavnih Srba, pa je ta
25 teritorija, uglavnom, u ovom poslednjem ratu bila naseljenima /sic/
26 muslimanima, sa nešto malo katolika i pravoslavaca.

27
28
29
30

1 I, oko 45.000 ljudi poterala je sa ognjišta vojska Alije
2 Izetbegovića, predsednika hrvatsko-muslimanske Federacije Bosne i
3 Hercegovine.

4 Tada je gospodin predsednik Martić pokazao svoj karakter, svoju
5 plemenitost, jer su ti Muslimani želeli da pređu u Hrvatsku preko Republike
6 Srpske Krajine, smatrajući Hrvatsku svojom saveznicom. Međutim, Hrvatska
7 vojska je dovela teško naoružanje, otkočila mitraljeze i nije dala da oni
8 iziđu iz Krajine u Hrvatsku. O teškoj situaciji, izolaciji Republike Srpske
9 Krajine, po dokumentima Saveta bezbednosti i sankcija protiv Savezne
10 Republike Jugoslavije, u takvoj situaciji Krajini je palo na teret 45.000
11 ljudi. Njih je trebalo obući, obuti, ugrejati, spremiti im vođu, hranu i
12 ostalo. Predsednik Martić je izdô naredbu da sve rezerve Republike Srpske
13 Krajine budu... budu usmerene na područje gde su se oni smeštali, u pokrajini
14 Kordun u Republici Srpskoj Krajini, a da sva humanitarna pomoć koja bude
15 stizala nama, a koju budu Mađari i drugi pustili do naših granica, bude
16 upućena tim Muslimanima.

17 P: Gospodine Jarčeviću, govorili ste o 45.000 Muslimana iz tzv.
18 'Bihaćkog područja' ili 'Bihaćkog džepa'. Da li se to područje naziva i tzv.
19 'Cazinskom Krajinom'? Je l' na to područje mislite?

20 O: Da, to je 'Cazinska Krajina', jer je ta muslimanska politička
21 grupacija odbila da bude u sastavu muslimansko-hrvatske Bosne i Hercegovine
22 na čelu sa Alijom Izetbegovićem.

23 P: Da li -

24 O: Ona je proglasila - izvinjavam se - proglasila svoju republiku pod
25 imenom, kako je Vi zovete, 'Cazinska Krajina'.

26 P: Da li nam možete objasniti ko je... Da li je vojska Alije Izetbevića
27 - dakle, muslimanskog predsednika bosansko-hrvatske konfederacije -
28 proterivala sopstveno muslimansko stanovništvo iz tog područja zbog
29 neposlušnosti? Je l' se o tome radilo?

30

1 O: To smo rekli, i Vi u pitanju i ja u odgovoru.

2 P: Da li je po nalogu gospodina Martića, kao predsednika Republike
3 Srpske Krajine, da se pomogne tom ugroženom muslimanskom stanovništvu,
4 postupljeno tom prilikom? Da li imate o tome saznanja?

5 O: Potpuno je postupljeno, i zahvaljujući pomoći Vlade i predsednika
6 Republike Srpske Krajine, taj narod je preživeo. Čak im je, ovaj, pružana
7 svaka medicinska pomoć. Mi imamo lekare i... koji su bili iz Francuske,
8 Engleske, oni su najbolji svedoci toga s kakvom brigom je medicinsko osoblje
9 Krajine činilo sve da taj narod ne doživi neku epidemiju, a da svaka boljka
10 u okviru njihovih mogućnosti bude lečena.

11 P: Da li nam možete reći, da li je i nakon tog Zagrebačkog sporazuma
12 koji je predviđao razdvajanje vojnih snaga na bezbednu distancu, da li je
13 bilo nastavka političkih pregovora o političkom rešenju krize na tom
14 području, i kada je to bilo?

15 O: Da, jun 1994.godine, pojavljuje se predstavnik Velike Britanije.
16 Sada će velikobri... Britanci, kako nam predlažu, omogućiti trajni mir, ako
17 prihvatimo da pregovaramo sa Hrvatima tajno u Londonu ili negde pored
18 Londona. Predlog je došao od jedne humanitarne organizacije. Šef te
19 humanitarne organizacije se zvao Smith, za ime više nisam siguran, on je
20 vodio jednu školu i jednu humanitarnu organizaciju u Britaniji. I, nama je
21 poruka došla preko nekih Srba koji su državljani Velike Britanije, i rečeno
22 nam je da je to u saglasnosti sa Ministarstvom za inostrane poslove Velike
23 Britanije.

24 Ja sam o tome, pošto je predlog meni došao, obavestio predsednika
25
26
27
28
29
30

1 Milana Martića. On je istog momenta odobrio i kazao je da ja putujem na
2 pregovore sa Hrvatskom, a da će on obavestiti Vladu i da će Vlada takođe
3 prihvatiti - uz njegov predlog - da otputujem u London na pregovore.

4 Ja sam konsultovao ambasadora Velike Britanije u Beogradu, on se
5 posavetovao sa svojim ministarstvom, i rekao je da će mi dati vizu za
6 putovanje u Veliku Britaniju, obavestivši me da će tamo doći i hrvatska
7 delegacija.

8 Pred sam moj odlazak, Britanci su mi javili da Hrvati oklevaju, ali
9 da će svojim autoritetom Ministarstvo za inostrane poslove Njenog
10 veličanstva učiniti sve da Hrvate ohrabri i da Hrvati pošalju svoju
11 delegaciju.

12 Tako sam ja otputovao u London i bio sam smešten u jednom zamku,
13 kojeg zovu Cromwellov zamak, to je isto nekih 60 milja od Londona, opet ne
14 mogu da se setim ja tog mesta, verovatno neko ima iz Britanije koji zna to
15 mesto, Stulthupton [phoen], tako nešto. I, ja sam tamo čekao pet dana
16 hrvatsku delegaciju, ona nije stigla. Primili su me u Ministarstvo za
17 inostrane poslove Britanije - ima u mojoj knjizi dopis koji sam poslao posle
18 i zahvalio se na gostoprimstvu - i pitao sam u britanskom ministarstvu zar
19 neće ništa učiniti da prekore bar Vladu i predsednika Hrvatske. Oni mi nisu
20 odgovorili na to pitanje, kazali su da im je žao što ovog puta nije uspelo
21 da se dve delegacije tajno sastanu u Velikoj Britaniji.

22 P: Gospodine Jarčeviću, tzv. Zagrebački sporazum od 29. marta 1994.
23 godine, je sporazum o prekidu neprijateljstava i o razdvajanju vojnih snaga,
24
25
26
27
28
29
30

1 dakle, vojni sporazum.

2 Da li je nakon ovoga što je bilo u junu 1994., što ste sada govorili,
3 bilo još pokušaja da se odnosi normalizuju i da se izbegne rat?

4 O: Hvala na pitanju. Zanimljivo je da su Britanci, u ovom sporazumu o
5 kojem smo trebali razgovarati u Britaniji, bio najkonkretniji. On više nije
6 imao sadržaj onako nemušt, kao Erdutski sporazum, da je uopšten, a da bi
7 komisija trebala da reši sve, nego ova britanska humanitarna organizacija
8 predlagala je tačno koja će ministarstva držat' Srbi, koja Hrvati, kako će
9 funkcionisati ta zajednička vlada, zajedničko predstavništvo, itd. Ja ne
10 mogu sad svaki detalj da kažem, al' Vi imate ta dokumenta i ja sam to u
11 svojoj knjizi objavio.

12 'Nači, možda bi - da su Hrvati pristali, a možda zato i nisu pristali
13 - ovaj nacrt sporazuma u Velikoj Britaniji bio obavezujući i verovatno on se
14 ne bi mogao lako odbaciti, jer je predviđao u detalje šta treba da uradi
15 odma' hrvatska, a šta srpska strana. I, bili bi resori podeljeni.

16 P: Gospodine Jarčeviću, postoje pismeni dokumenti o tome da je, u
17 novembru i početkom decembra 1994., došlo do zaključenja nekih ekonomskih
18 sporazuma. Da li nešto znate o njima?

19 O: Ja samo znam da je postoj... nisam učestvovao u tim pregovorima, to
20 je činila Vlada gospodina Mikelića. Tada je ministar spoljnih poslova bio
21 doktor Milan Babić, a posle njega baš u to vreme negde, treći ministar,
22 Vojinović. Nisam učestvovao, ali je uz veliku pompu i prisustvo, ovaj,
23 novinara, otvoren taj autoput između Krajine i Hrvatske. I, ministar odbrane
24 Republike Srpske Krajine, Rade Tanga, koji je bio u isto vreme i rektor
25 Univerziteta Krajine - Nikola Tesla u Kninu, prošao je tim putem od Okučana
26 do Vukovara.

27

28

29

30

1 P: Da li, dakle, ovim što ste rekli govorite o realizaciji sporazuma
2 postignutog krajem 1994., o normalizaciji ekonomskih odnosa? Je l' o tome
3 reč?

4 O: Pa da, uvek se svaki novi sporazum, komisijski i to, oslanjao na
5 onaj sporazum koji je bio potpisan, a to je taj Zagrebački od 29. On je
6 trebao da bude inicijalna kapsula za sve sledeće dogovore.

7 P: Početkom januara 1995. godine dolazi do pominjanja plana Z-4, da
8 li Vam je nešto o tome poznato, gospodine Jarčević?

9 O: Da, naša - pardon, izvinjavam se prevodiocima - naša obaveštajna
10 služba bila je efikasna kao i u Norveškoj. Mi smo iz Saveta bezbednosti,
11 odnosno iz Njujorka, dobili nacrt tog sporazuma kojeg će doneti američki
12 ambasador Galbraith, i gospodinu Martiću sam ga uputio pre nego što ga je
13 američki ambasador doneo u Knin. Ja sam se zaprepastio i video sam da je to
14 onaj plan kojeg su Hrvati nudili nekoliko puta 1992., pre mog dolaska u
15 Vladu, onda ga nudili u januaru u Njujorku, pa ga nudili u martu, aprilu,
16 maju u Ženevi, i posle Erduta ga više nisu nudili. 'Nači, bio je Erdut, bilo
17 je Oslo, bio je pokušaj pregovora u Londonu, bio je ovaj Zagrebački
18 sporazum, i tek se javlja američki ambasador, samo ovog puta s tom razlikom
19 što taj hrvatski plan nosi neki mistični naslov Z-4.

20 P: Da li Vam je poznato šta je taj naslov označavao, Z-4?

21 O: Pa, Zagreb-4 je označavao, a jedan od poštenih, dobrih britanskih
22 diplomata - ja sam stvarno zaboravio njegovo ime i sad ga se ne bi' mogao
23 setiti - on nas je često upozoravao na ono što se priprema u rezolucijama,
24 itd., prema Krajini. I on nas je, pored ovoga što smo dobili - nacrt plana
25 iz Njujorka - upozorio da će biti predložen jedan plan veoma, veoma
26 nepovoljan za srpsku stranu. Ali, nam je savetovao da o njemu pregovaramo
27 jer ćemo time biti u centru svetske pažnje, u centru medija, i moći ćemo
28
29
30

1 da iznesemo sve ono što želimo. A u prvom redu, on je dobro bio upoznat o istoriji
2 Srba, kazao: "Možete tada pokazati svetu da ste bili državotvoran narod, da ste
3 imali državnost u Austriji i da ste 1945., po određenom dogovoru, uneli svoje
4 zemlje u federalnu jedinicu Hrvatsku."

5 P: Gospodine Jarčeviću, da li ste Vi upoznati sa planom Z-4 i, ako jeste,
6 šta je njegova suština? Šta je taj plan nudio?

7 O: Ja sam Vam... ja sam Vam rekao da smo ga dobili iz Njujorka. Jedan od
8 Amerikanaca ga je predao jednom našem čoveku, a on ga je dostavio nama, i ja sam
9 se, kažem Vam, zaprepastio, jer sam vidio da je to onaj plan kojeg su Hrvati četiri
10 puta nudili - autonomiji /nerazgovijetno/ u srezu Glina i u srezu Knin. Svi ostali,
11 'nači dve trećine krajeva Krajine, bili bi automatski uključeni u Hrvatsku, bez
12 ikakvih srpskih prava.

13 P: U pogledu tog Kninskog i Glinskog sreza, o kojima govori ovaj plan Z-4,
14 šta je u njima... šta je u pogledu njih predviđeno? Kakva je on to... da li je neke
15 pogodnosti nudio, i šta je nudio?

16 O: Hvala na pitanju. To je bila jedna od najvećih podvala Srbima u
17 Republici Srpskoj Krajini. Napravljena je jedna glazura. U tekstu je pisalo da će
18 takva Krajina imati predsednika, imaće vladu, imaće ministarstva, imaće svoj novac,
19 imaće svoju carinu, imaće svoj grb, svoju zastavu i predstavnike u organima
20 Hrvatske. To je tako primamljivo i... uglavnom, o tom sadržaju su obavještavale,
21 nažalost, i novine u Srbiji i Crnoj Gori. Tako da su, zbog te podvale, svi
22 optuživali Krajišnike, da uz takve uslove neće da pristanu na sadržaj ovoga
23 ugovora. Međutim, niko nije pisao, ni od zvaničnika izjavljivao, da se to odnosi
24 samo na dva sreza.

25 P: Kada kažete, gospodine Jarčeviću, da se to odnosi na dva sreza, možete
26 li nam reći koliko su, ta dva sreza ili kotara, obuhvatala opština? Koliku

27

28

29

30

1 teritoriju Republike Srpske Krajine, da li znate to?

2 O: To je bila jedva jedna trećina teritorije - to sam rekao u toku
3 dana - Republike Srpske Krajine, ali manje od jedne trećine stanovništva,
4 jer je istočni deo, koji je trebao biti automatski uključen u Hrvatsku, i
5 zapadna Slavonija, bio najgušće naseljen. 'Nači, to je bilo 11 opština oko
6 ta dva grada. A hrvatske opštine, posle 1991., bile su mnogo manje nego
7 hrvatske opštine u zajedničkoj državi Jugoslaviji.

8 P: Da li ste Vi takav plan - da Vam postavim pitanje, da ne izvodim
9 zaključak - takav plan Z-4 smatrali krajnje nepovoljnim po Srbe?

10 O: Da Vam kažem, rekao sam ja dva-tri puta da je bio nepovoljan, nego
11 ta drskost da se takav plan ponudi četvrti-peti put s tako ponižavajućim
12 uslovima, a predstavljen kao spas za srpski narod, to je užas. Ja se nikad
13 nisam mogao načuditi kako je jedna međunarodna organizacija poput
14 Ujedinjenih nacija mogla takav dokument uopšte da predloži jednom narodu,
15 osuđen na večni progon u dvadesetom veku.

16 P: Da li je i gospodin Martić imao takav stav prema tom planu?

17 O: Da Vam kažem, predsednik Martić je bio na mnogo većim mukama od
18 mene. Ja sam ovo mogao samo da ocenjujem kao čovek koji poznaje situaciju, i
19 svog naroda i svoje države, ali predsednik Martić je tih dana bio u vrlo
20 teškoj situaciji, jer je predsednik Hrvatske Franjo Tuđman najavljavao otkaz
21 trupama Ujedinjenih nacija, pretio da će ih udaljiti s navodne hrvatske
22 teritorije, a gospodin Tolt...Stoltenberg, koji je bio jedan od kopredsednika,
23 gospodinu Martiću i meni je u Beogradu rekao da će se promeniti status snaga
24 Ujedinjenih nacija u Krajini, s tim što one više neće biti zaštitne snage.
25 Odjednom se predsednik suočio s činjenicom da Hrvatska ni formalno više neće
26 tretirati Krajinu kao teritoriju pod zaštitom svetske organizacije.

27

28

29

30

1 P: Ovde, u ovom postupku, u dosadašnjem toku postupka bilo je svedoka
2 koji su... koji su govorili da je gospodin Martić -

3 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Izvinite, gospodine
4 Milovančević, prije nego što nastavite ja bih željela da se pozabavim jednim
5 dijelom.

6 Rekli ste da je gospodin Martić bio više rastrzan nego Vi. Niste
7 govorili konkretno o toj rastrzanosti. Rekli ste kako ste se osjećali u vezi
8 sa tim planom, ali šta je to što je gospodin Martić uradio ili rekao, u to
9 vreme, u vezi sa ovim relevantnim planom, i zašto govorite o tome da je on
10 bio rastrzan? Ja Vas nisam dobro razumela, molim Vas da to malo više
11 razradite.

12 SVJEDOK: Gospođu predsedavajuća, ja shvatam da Vi niste mene razumeli
13 i da situaciju iz tog vremena malo ko razume. Pazite, gospodin Milan Martić
14 je bio predsednik jedne države. Jedne države koja je bila izmučena, koja je
15 izgubila svoje stanovništvo jer se nije moglo pod sankcijama živeti, i
16 većina je porodica gledala da spasava sebe. Mnogi su preselili u Srbiju,
17 mnogi otišli u treće zemlje. U odnosu na 1992. godinu, ja mislim da je
18 prepolovljeno stanovništvo Republike Srpske Krajine, 'Nači, ona ni vojno ni
19 privredno nije mogla da se suprostavi Hrvatskoj, a u tom momentu -

20 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Izvinite što Vas prekidam,
21 ali konkretno pitanje koje Vam je postavio cijenjeni kolega advokat
22 Milovančević bilo je pitanje: Koji je bio pristup gospodina Martića tom
23 planu? Ono što je on pokušao da sazna od Vas je - na osnovu Vašeg
24 razumijevanja i posmatrajući gospodina Martića u to vrijeme - kako je on
25 odgovorio, odnosno, kako je reagovao na taj plan. I ja mislim da biste Vi
26 mogli da se pozabavite suštinom pitanja na direktniji način. Možete li da
27 pokušate jer je to važno? Znači, pokušajte da to uđe u zapisnik i da na taj
28
29
30

1 način date odgovarajući iskaz.

2 Mi se bavimo gospodinom Martićem i njegovim pristupom planu. Vi ste
3 spomenuli činjenicu da je on bio na mukama, i to je polazna točka, ali
4 morate da nam kažete kako se on odnosio prema planu, kako ga je on poimao,
5 kako je reagovao na njega, i da iznesete dokaze koji se odnose na njega i na
6 te istorijske okolnosti. To shvatamo. Molim Vas, nastavite i kažite nam ono
7 što nam je potrebno.

8 SVJEDOK: Vrlo jednostavno. Gospodin Ma... predsednik Martić je bio
9 suočen s činjenicom da trupe Ujedinjenih nacija neće više biti zaštitne.
10 Molio je američkog ambasadora da plan bude na dnevnom redu tek kad
11 Ujedinjene nacije i Savet bezbednosti produže mandat snagama po istom
12 statusu, onako kako je bilo u Vanceovom planu, molio ga je da pre toga ne
13 pregovara, nego kad Ujedinjene nacije potvrde ono što je predviđao Vanceov
14 plan. Tu je došlo do suko... naravno, ovakva... ovakav predlog predsednika
15 Martića je tumačen zlonamerno i drukčije.

16 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] A zašto to kažete?

17 SVJEDOK: To kažem zbog toga što taj plan nije trebalo ni predlagati,
18 jer je bio četiri puta predlagan pre toga. Rekô sam Vam, 1992. u Kninu, u
19 Njujorku u februaru 1993., u Ženevi tri meseca, i to je bio, znači, peti put
20 da ga predlaže američki ambasador, s tako ponižavajućim uslovima.

21 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Hvala Vam. Hvala, gospodine
22 Milovančeviću.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala Vama, časni Sude.

2 P: Gospodine Jarčeviću, Vi ste objasnili malopre, odgovarajući na
3 pitanje časne sudije Nosworthy, da je trebalo da dođe do otkaza mandata
4 UNPROFOR-a. Možete li nam precizno reći ko je to otkazivao mandat UNPROFOR-
5 u, i da li je došlo do produženja mandata i kada?

6 O: To se dešavalo na zahtev hrvatske strane. Vi znate da su trupe
7 Ujedinjenih nacija uvek boravile u Krajini na šestomesečni rok, i svakih
8 šest meseci je Savet bezbednosti produžavao njihov rad tamo, a s... pred svako
9 isticanje šestomesečnog roka Hrvatska je pravila pritisak da one odu odatle.
10 I, da li pod pritiskom Hrvatske, da l' zbog interesa nekih zemalja ili
11 članica Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, tih dana je promenjen mandat
12 trupama Ujedinjenih nacija i one se više nisu zvale zaštitne trupe, nego
13 čini mi se nekako snage Ujedinjenih nacija za povratak poverenja, skraćenica
14 je bilo UNCRO. Ovo CRO sačinjavalo je kraticu od hrvatske države koja se
15 nalazi na tablicama hrvatskih vozila i danas.

16 P: Objašnjavajući kako je gospodin Martić zamolio gospodina
17 ambasadora SAD, Galbraitha, da se ne razgovara u tome trenutku o planu dok
18 se ne produži mandat UNPROFOR-a, rekli ste jednu rečenicu da je to
19 zlonamerno tumačeno i shvaćeno. Ko je to - da li znate - ko je to tako
20 zlonamerno shvatio i tumačio, možete li nam to reći?

21 O: Da, mediji, i u Jugoslaviji i u svetu, okarakterisali su to kao
22 tvrdoglavost Krajišnika, kao odbacivanje mogućnosti da se dođe do mirnog
23 rešenja pregovorima, a niko nikad nije spominjao sve ove pregovore koje sam
24 Vam danas objasnio, potpisane, odbačene, na...najavljene ugovore, nepotpisane
25 ugovore. Eto zbog čega je slika o Krajišnicima tako krivo, krivo poslana u
26 svet. Čak i danas i državnici i intelektualci i novinari pod tim utiskom
27 pišu: Krajišnici su bili tvrdoglavi, oni nisu hteli mir.

28
29
30

1 P: A jesu li hteli mir, gospodine Jarčeviću?

2 O: Gospodine Milovančeviću, čini mi se da sam to objasnio tokom
3 odgovora na vaša pitanja. Možete misliti kad su se oglušili o poziv
4 Ministarstva za inostrane poslove jedne države kakva je Britanija, a ja sam
5 pet dana tamo čekao.

6 P: Vaš odgovor je da.

7 O: Da, da.

8 P: Gospodine Jarčeviću, da li je Martićevo odbijanje da uzme u
9 razmatranje plan, u uslovima kada nije produžen mandat UNPROFOR-a, bilo
10 definitivno odbacivanje plana ili samo molba da se prethodno reši mandat
11 UNPROFOR-a? Mislim da ste to... na to delimično odgovorili.

12 O: Pa, Martić je molio da se ne menja status snaga Ujedinjenih
13 nacija, što je bilo najnormalnije. Tri strane su potpisale Vanceov plan -
14 Jugoslavija, Hrvatska, Republika Srpska Krajina; u ime Krajine predsednik
15 Skupštine - najnormalnije je da menjanje tog plana mora da podrže sve tri
16 strane.

17 P: Hvala Vam. Negde polovinom marta 1995. Savet bezbednosti je doneo
18 novu rezoluciju kojom je promenio mandat mirovnih snaga, ali su mirovne
19 snage ipak ostale na teritoriji SAO Krajine, je li tako... Republike Srpske
20 Krajine, je li tako, gospodine Jarčeviću?

21 O: Da, ali su Hrvati upoznavali, i svoje sagovornike u drugim
22 zemljama i javnost, da one više nisu zaštitna snaga za srpski narod, što u
23 naslovu i nisu više bile. 'Nači, formalno, Hrvatska je sad mogla da napadne
24 teritoriju koja po tom naslovu više nije pod zaštitom Ujedinjenih nacija, i
25 na početku - sećate se - kazao sam da su Hrvati stavili Srbe van zakona. Sad
26 se vidi da su Srbi bili van zakona i u odnosu na izvore međunarodnog prava.

27 P: Kada je, gospodine Jarčeviću, došlo do te nove uloge Ujedinjenih
28 nacija, odnosno novog naziva UNCRO za misiju Ujedinjenih nacija na području
29
30

1 bivših zaštićenih zona, da li je došlo do obnavljanja ponude tog plana Z-4?
2 Dakle, sada je uslov koji je molio gospodin Martić ispunjen, da li je
3 Republici Srpskoj Krajini taj plan Z-4 ponovo ponuđen na razmatranje?

4 O: Gospodine Milovančeviću, čini mi ste da ste Vi napravili lapsus.
5 Molba predsednika Martića nije uslišena. Snage su dobile drugu funkciju,
6 nisu bile više zaštitne.

7 P: Hvala Vam. A da li je, i pored toga, došlo do ponovne ponude plana
8 ili ne?

9 O: Ja stvarno ne znam da li je još koji put plan Z-4 nuđen, ali je
10 korišćen u propalg...propagandne svrhe i protiv Vlade i protiv predsednika
11 Republike Srpske Krajine. Naročito su s... prednjačili u tome novine u Srbiji.

12 P: Polovinom marta 1995. godine, u vreme kada važi Zagrebački
13 sporazum o razdvajanju snaga i prekidu neprijateljstava, donosi se od strane
14 Saveta bezbednosti ova odluka o novom nazivu mirovnih snaga, te mirovne
15 snage su na teritoriji Krajine. Da li je Hrvatska napala tu teritoriju?
16 Sećate li se kada je to bilo, te 1995.?

17 O: Hrvatima je bio znak da sad nemaju ispred svoje armije zonu pod
18 zaštitom Ujedinjenih nacija, i oni su u svojim dokumentima koja sam ja kao
19 ministar često komentarisao, oni su drsko, u ime svoje ambasade u Njujorku i
20 drugih vladinih organa, Vanceov plan uvek zvali tzv. Vanceov plan. Mi smo
21 molili službenike Ujedinjenih nacija, Savet bezbednosti da odbrane svoj
22 dokument od ovakvog hrvatskog napada, nikad nije bilo reakcije.

23 P: U vezi sa vremenom - preći ćemo sada na 1992. godinu, vратиćemo se
24 na jedan detalj koji ste pomenuli u Vašem iskazu, gospodine Jarčeviću.
25 Govorili ste o delovanju hrvatskih oružanih snaga u području Kupresa, dakle,
26 hrvatske oružane snage deluju na teritoriji Bosne i Hercegovine u području
27 Kupresa, i objasnili ste da je to april 1992. godine.

28
29
30

1 O: Treći april.

2 P: Da li... da li su, mimo tog područja, hrvatske snage djelovale na
3 još nekom području u Bosni i Hercegovini?

4 O: To je presedan kakvog nema. Hrvatske oružane snage - Hrvatske koja
5 je formalno priznata pre od Vatikana pa onda od Nemačke - upadaju na
6 teritoriju Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, u delu Bosne i
7 Hercegovine, sa severa kod Bosanskog Broda i sa jugozapada na opštinu Kupres
8 gde sam ja rođen. U pitanju su regularne hrvatske snage s tenkovima,
9 artiljerijom, svim mogućim naoružanjem. Ja sam Vam rekao na početku da smo
10 predvideli ovaj napad, mi koji smo radili na zbrinjavanju Srba u Bosni i
11 Hercegovini, i većinu civila smo sklonili s Kupresa. Međutim, civili oko
12 Bosanskog Broda, Srbi, strašno su stradali. Tamo je Hrvatska vojska
13 naočigled, recimo, roditelja silovala žensku decu i posle ih klala. To je
14 jednom prikazano na televiziji u Beogradu i nikad više. Čuveni, čuveni
15 pokolj se desio u selu Sijekovac i u nekim drugim susednim selima, i tada je
16 Hrvatska vojska zatvorila put u Posavinu, tako da je deo Republike Srpske i
17 Republika Srpska Krajina ostala u strašnom beznađu. Izolovani, s jedne
18 strane Hrvatskom, a s druge strane hrvatskim agresorskim snagama.

19 P: Kada govorite o prekidu te komunikacije u Posavini, da li mislite
20 na područje koje je, u uobičajenom jeziku pa i u ovom postupku, nazna...
21 poznato kao područje 'Koridor', tzv. 'Koridora'?

22 O: Da. Ja ne znam, u terminologiju je ušao taj pojam 'Koridor' kao da
23 je to put preko neke tuđe teritorije. Posavina je naseljena Srbima, tu je
24 srpsko stanovništvo većinsko, iako su u Drugom svetskom ratu strahovito
25 postradali i Srbi iz tog kraja i sa planine Kozare na području te Posavine,

26

27

28

29

30

1 na granici te Posavine, stradali u koncentracionom logoru smrti u Jasenovcu,
2 formiran na osnovu hrvatskih zakona iz 1941. godine, kad su Srbi, Romi i
3 Jevreji stavljeni van zakona.

4 P: Da li ovo što kažete znači da su hrvatske regularne jedinice
5 prešle sa teritorije... napustile teritoriju Hrvatske, koja je tada bila već
6 priznata od pojedinih zemalja, prešla na teritoriju Bosne i presekle...
7 zauzela područje koje je bilo pod većinskim srpskim stanovništvom, naseljeno
8 većinskim srpskim stanovništvom? Je l' o tome reč?

9 O: Da, i začuđuje da Ujedinjene nacije i članice njene nisu osudile
10 Hrvatsku za ovu agresiju, a ona je bila zamajac potonjih krvoprolića i
11 zločina na teritoriji Bosne i Hercegovine. Nisu izazvali Srbi rat ni u Bosni
12 i Hercegovini, kao što ga nisu izazvali ni u Hrvatskoj.

13 P: Gospodine Jarčeviću, Vi ste postali ministar spoljnih poslova
14 Republike Srpske Krajine u oktobru, krajem oktobra 1992. godine. U ovoj
15 optužnici govori se o operaciji "Koridor", i inače, pominjali smo tu
16 situaciju na severu Bosne uz granicu sa Hrvatskom. Da li o tim... da li je u
17 tom području kasnije došlo do dejstva hrvatskih snaga, i sada Vas ne pitam
18 samo kao svedoka koji je o tome čuo na... preko štampe ili na neki drugi način,
19 nego da li ste o tom imali neku informaciju sa sednica Vlade Republike
20 Srpske Krajine, onda kada ste postali član te Vlade?

21 P: Čujte, kad sam postao član Vlade, ja sam kazao da sam pregledao
22 dokumentaciju koja je govorila o događajima od 1990. godine, kad je Hrvatska
23 spremala otcepljenje iz Jugoslavije, a nije želela da koristi ustavnu
24 regulativu po kojoj je svaka republika mogla da iziđe iz Jugoslavije. To je
25 bio komunistički ustav, ali verujte, ni u jednom ustavu demokratskih država
26 nema tako određena mogućnost za jednu pokrajinu da može izići iz države.

27
28
29
30

1 To je republikama Jugoslavije bilo omogućeno. Međutim, Hrvati, hrvatska
2 Vlada - zbog toga što su Srbi imali državotvornost u dvonacionalnoj
3 Hrvatskoj - znali su da neće dobiti pristanak hrvatske zajednice, što je
4 predviđao jedan član Ustava, jer se strateška pitanja za obe nacije morala
5 imat' saglasnost obe strane. 'Nači, mirnim putem Hrvati nisu mogli iznet'
6 srpske zemlje iz Jugoslavije, i zato su se odlučile za rat i zato ču... su
7 počele progon Srba 1990. godine.

8 Ova akcija u 'Koridoru' i na Kupresu, što me Vi pitate, samo je
9 sastavni deo tog nasilnog izlaska iz Jugoslavije sa srpskim zemljama, uz
10 progon srpskog stanovništva.

11 P: U...u transkript je ušlo, a čini mi se da ste tako i odgovorili, da
12 izlazak Hrvatske iz Jugoslavije nije bio moguć zato što nisu mogli dobiti
13 saglasnost hrvatske strane. Da li hrvatske ili ste mislili na srpsku stranu?

14 O: Srpske strane, jer je Hrvatska bila dvonacionalna država.

15 P: Da li to z... hoćete da kažete da je u... za izlazak Hrva...Hrvatske iz
16 Jugoslavije bila potrebna saglasnost - po tada važećem Ustavu Hrvatske - i
17 srpskog naroda u Hrvatskoj i hrvatskog naroda u Hrvatskoj?

18 O: Tačno tako, i plus toga, trebala je saglasnost i svih ostalih pet
19 republika.

20 P: Moje pitanje je bilo mnogo uže od ovog Vašeg odgovora. Pre pauze,
21 samo sam hteo ovo da Vas pitam: Da li ste, dakle, iz tih materijala koje ste
22 kao novi ministar spoljnih poslova pregledali, i iz rada, učešća u radu na
23 sednicama Vlade, došli do podataka šta se to dešavalo na 'Koridoru', zašto
24 su se srpske snage tamo borile?

25 O: Gospodine Milovančeviću, bilo je strahovitih slučajeva. Zamislite,

26
27
28
29
30

1 u Banja Luci trinaest beba prevremeno rođenih, tada su Srпкиnje rađale pre
2 roka decu jer su doživjele potrese. To su bile žene koje su prognane, ili iz
3 srednje Bosne ili iz hrvatskih gradova, i tih trinaest beba nisu mogle da
4 prežive ukoliko ne dobiju kiseonik. I sad, zamislite, Savet bezbednosti
5 zamoljen da omogući na neki način let aviona da se bebe spase. Savet
6 bezbednosti zabranjuje let aviona. Dvanaest beba umire, jedna preživljava i
7 umrla je prošle godine jer joj je organi... ove godine je umrla u 13. godini,
8 jer joj je organizam bio slab.

9 Moj prijatelj, novinar u Kninu, imao je presađen bubreg od svog
10 rođenog brata, trebao je tih dana da ode u Beograd da se taj bubreg neguje,
11 da mu lekari daju pomoć da počne da funkcioniše. On preko 'Koridora' nije
12 mogao, taj mu je bubreg istrulio, i on danas živi na dijalizi već petnaest
13 godina.

14 I, samo da Vam još nešto kažem. Ja sam kao ministar za inostrane
15 poslove poslao pismo Savetu bezbednosti, molio da se ispred Palate
16 Ujedinjenih nacija podigne spomenik u vidu slike jedne naše umetnice koja je
17 naslikala anđela sa dvanaest umrlih beba, i da Savet bezbednosti i druga
18 tela Ujedinjenih nacija nikad ne pomognu da do takve tragedije dođe. Sad to
19 znam kakve su posledice bile zatvaranjem tog koridora.

20 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, mislim da bi bio trenutak za prekid
21 današnjeg rada.

22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. Sud prekida sa radom,
23 nastavljamo sutra u devet sati ujutru.

24 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Molim ustanite.

25 ... Sjednica završena u 13.46h.

26 Nastavak zakazan za četvrtak, 13.

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

juli 2006., u 9.20h.

srijeda, 12. juli 2006.

Predmet br. IT-95-11-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.